

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1972

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

10/11

Απ. Κουφουδάκης
Ε 1

3016

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥ ΠΡΩΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟ

ΑΡΧΕΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

46188

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1972

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΚΟΡΗΝΗΛΙΟΥ ΠΕΠΟΥΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ

ΕΛΛΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος τοῦ ὁποίου εἶναι ἄγνωστον τὸ προωνύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία πιθανῶς τὸ 100/99 π.Χ. καὶ ἀπέθανε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (32 π.Χ.) κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Αὐγούστου (Plin.n.h. 9, 137 : Nepos Cornelius ... Divi Augusti principatu obiit).

Ἄλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη ἀμφισβητεῖται. Κατ' ἄλλους ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Hostilia (νῦν Ostiglia), κατ' ἄλλους εἰς τὸ Ticinum (νῦν Pavia) καὶ κατ' ἄλλους εἰς τὸ Mediolanum (νῦν Milano) πρωτεύουσαν τῶν Ἰνσούβρων.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ βίου του ἔζησεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην ἔνθα, κατὰ τὸν Ἱερώνυμον (Hieron. c. Ioh. Hierosoly. § 12 Migne 23, 365) ἤκουσε τότε τὸν ἐνώπιον τῶν δικαστῶν λόγον τοῦ Κικέρωνος ὑπὲρ τοῦ Γαίου Κορνηλίου, μὴ διασωθέντα μέχρις ἡμῶν. Ὅθεν, δοθέντος ὅτι τὰ ἀπὸ τοῦ κεφ. 19, 1 μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐγράφησαν μεταξύ τῶν ἐτῶν 29 - 27 π.Χ., ὁ θάνατος τοῦ Νέπωτος θὰ συνέβη μικρὸν ἔπειτα τοῦ 27, ἦτοι περὶ τὸ 25 - 24 π.Χ., εἰς ἡλικίαν περίπου τῶν 75 ἐτῶν. Κατὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ παραμονὴν του κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι προῆγον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ συγκλητικοῦ.

Ὁ Νέπωτος κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο πολὺ φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του (Catull. c. 1), φίλος ἐπίσης τοῦ Ἀττικοῦ (Att. 19, 1) καὶ τοῦ Κικέρωνος, εἰ καὶ μετὰ τοῦ τελευταίου ἐν τέλει ἀνεφύησαν διαφωναίαι ἐπὶ

τινων ζητημάτων (πρβλ. Auson. epist. 16, 1 και codd. Corn. Nep. ἐν τέλει).

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωσ συντάξαεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἰκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν αὐτοῦ, μολονότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων δὲν εἶναι ὡς καθαρῶς ἱστορικὸν τόσον μεγάλης σημασίας, καθ' ὅτι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι ἐν τῇ ἀκριβεῖ σημασίᾳ τῆς λέξεως ἱστορικὸς συγγραφεύς, ἀλλὰ ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματῶν.

Α) Ἀπολοσθέντα ἔργα, ἧτοι ἐν ὀλίγοις μόνον ἀποσπάσμασι διασωθέντα :

1. Χρονικὰ (*Chroniḗōn libri ἢ Chronica*, Catull. c. 1, 5 - 7, Auson. epist. XVI 1). Ταῦτα εἰς τρία βιβλία γραφέντα πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κατούλλου (Catull. c. 1, 5 - 6) περιελάμβανον περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων συμβάντα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς (Catull. c. 1, 1. Auson. ecl. 1, 1 - 3. 9).

Τὸ χρονικὸν τοῦ Νέπωτος εἶναι ἡ πρώτη ῥωμαϊκὴ ἀπόπειρα ἱστορικῆς συγγραφῆς, ῥωμαϊκῶν γεγονότων καὶ μὴ, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς. Εἶχεν ὡς πρότυπον τὰ Χρονικὰ τοῦ Ἀπολλοδώρου (2ος αἰ. π.Χ.).

2. Παραδείγματα (*Exempla*) εἰς πέντε βιβλία συλλογῆ παραδειγμάτων ἠθοπλαστικῶν καὶ ἀξιοθεάτων (πρβλ. Ξενοφ. Ἀγῆσ. 10,2 καλὸν ἂν μοι δοκεῖ ἢ Ἀγησιλάου ἀρετὴ παράδειγμα γενέσθαι τοῖς ἀνδραγαθίαν [= γενναιοτήτα μετὰ τιμιότητος] ἀσκεῖν βουλομένοις). Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἦθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων συγγραφῶν ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην ἱστορικοῦ, διότι πρῶτος ἐκ τῶν Ἰταλῶν εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Δύο μονογραφίαι : α) τοῦ Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ (*Censorius*) γραφεῖσα κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἀττικοῦ (*Cato* 3, 5) καὶ β) τοῦ Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Τούτων ἡ πρώτη δὲν πρέπει νὰ συγχέεται πρὸς τὴν σφζομένην ἐπιτομήν, ἡ δευτέρα συνετάχθη μετὰ τὸν

θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικός αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ἔργων τούτων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλοῦσια τὰ σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

4. Δύο τοῦλάχιστον βιβλία ἀνταλλαγείσων ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

5. Γεωγραφικὸν σύγγραμμα (?), ἄγνωστον καὶ ὡς πρὸς τὸν τίτλον. Μᾶλλον πρόκειται περὶ τοποθεσίας γεωγραφικῶν ὀνομάτων ἢ καὶ περὶ τινων πληροφοριῶν.

6. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus). Διεσώθησαν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐν μέρει μόνον ἐξ ὀλίγων μαρτυριῶν. Ἐν αὐτοῖς περιλαμβάνοντο βίοι Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἐξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῶ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπείρως μεγαλυτέρας καλλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

B) Σ φ ζ ὀ μ ε ν α ἔ ρ γ α :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Ἥκαρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. τοῦ Ἀνίβα*, τὸ 24ον κεφ. τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

* Ὁ Νέπως ἔκρινεν ἐπιφωρὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀνίβαν, διότι οὗτοι κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρική κατὰ τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὧν ἐξέχουσι μεταξὺ ἄλλων κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀνίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὠρμάτο ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπων εἶχε εἰς αὐτὸ καὶ προδρόμους Ῥωμαίους κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἱερωνύμου (Hier. de vir. ill. praef.) τὸν M. T. Varro γράψαντα τὸ ἔτος 39 π.Χ. Imagines, εἰς 15 βιβλία, καὶ τὸν Santra, κυρίως τὸν πρῶτον, ὑποτυπωδῶς δὲ τὸν δεύτερον.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω Α.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγενήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομή τοῦ ἔργου de viris illustribus ἢ τέλος, οὐχὶ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως.

Ἡ γνησιότης ἡμφεσβητήθη ἐξ ἀφορμῆς ὅτι ἐν τέλει πολλῶν χειρογράφων τοῦ ἔργου de excellentibus ducibus φέρεται ποιημάτιον ἐξ διστίχων, ἀφιερωμένον ὑπὸ τινος Αἰμιλίου Πρόβου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Θεοδόσιον (Α' ? Β' ?) χωρὶς νὰ φαίνεται ἂν ὁ Πρόβος παρουσιάζεται ὡς συγγραφεὺς ἢ ὡς ἀντιγραφεὺς τοῦ ἔργου. Ἐν τῷ ποιηματίῳ τούτῳ ἀναγιγνώσκεται μόνον τὸ ὄνομα Probus, κάτωθι δ' ἐν πεζῷ λόγῳ τίθεται ἢ συνήθης φράσις Aemilii Probi de excellentibus ducibus exterarum gentium liber explicit. Καὶ ὅμως ἤρκεσε τοῦτο νὰ δημιουργήσῃ ζήτημα γνησιότητος τοῦ ἔργου διαρκέσαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Ἡ πρώτη ἔκδοσις τοῦ Νέπωτος τοῦ 1471 παρὰ τῷ Jenson εἶχε τίτλον Probi Aemilii liber de virorum excellentium vita. Οὕτω καὶ αἱ μετ' αὐτὴν ἕως ἔσθου ἢ ὑπὸ τοῦ D. Lambinus, (Paris 1569), ἀποκατέστησεν ὀριστικῶς πλέον τὸ ὄνομα τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος ὡς συγγραφέως τοῦ ἔργου*.

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα τοῦ Νέπωτος —πλὴν ὀλίγων ἐξαίρεσεων— εἶναι δόκιμος ἀλλ' οὐχὶ καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπειίας ὡς εἶναι ἢ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος. Χρησιμοποιεῖ ἐνίοτε συντάξεις καὶ λέξεις μὴ ἐν χρῆσει ὑπὸ τῶν συγχρόνων κλασικῶν, εἰσάγει λέξεις ἀρχαϊκὰς ἀνηκούσας εἰς τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Τερέντιον ἢ εἰς τὸν καθ' ἡμέραν λόγον (sermo cotidianus) ἢ καὶ εἰς τὸν δημῶδη (sermo vulgaris). Τὸ ὕφος τοῦ συγγραφέως, μὴ ἰδιαίτερος διακρινόμενον, ὡς εἶναι τῶν κατ' ἐξοχὴν κλασικῶν, ἀνήκει εἰς τὸ ἀπλοῦν εἶδος (genus

* Τὸ ἀκριβὲς ὅμως εἶναι ὅτι τρία ἔτη πρὸ τοῦ Lambinus ὁ Obertus Giphanius (Giff-) ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσει τοῦ Λουκρητίου (Antv. 1566) διεπίστωσε τὸ ὀρθὸν ἀποδώσας τὸ ἔργον εἰς τὸν Κορνήλιον Νέπωτα.

tenue). Βαίνει συνήθως διὰ μικρῶν φράσεων, ὁσάκις ὅμως θέλει νὰ προσλάβῃ τόνον ῥητορικόν, προχωρεῖ διὰ μεγάλων περιόδων, περιπλέκεται, σφάλλει ἐνίοτε εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἐνιαχοῦ ἢ φράσις προσκόπτει. Ὁ Νέπως δὲν χρησιμοποιεῖ τὰς εἰκόνας, τὴν μεταφορὰν καὶ ἄλλα σχήματα τοῦ ὑψηλοῦ ὕφους, οὕτως ὥστε ἡ κομψότης τοῦ λόγου νὰ μὴ ἔχῃ ἰδιαιτέρας ἀπαιτήσεις. Παρὰ ταῦτα τὸ ὕφος του δὲν στερεῖται ἐνίων ἐξάρσεων ὅταν, παρὰ τὸ ἀπλοῦν, παρέχῃ διὰ καταλλήλου τοποθετήσεως τῶν λέξεων γλῶσσαν οὐχὶ ἄμοιρον τέχνης. "Ὅθεν ἡ γλῶσσα τοῦ Νέπωτος, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς γλώσσης τῶν δοκίμων συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτήσιν νὰ συγκριθῇ οὔτε ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Κικέρωνος οὔτε ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Καίσαρος καὶ προσπαθεῖ δι' ἐκλογῆς καὶ καταλλήλου διατάξεως τῶν λέξεων νὰ προσδώσῃ ἀπὸ ῥητορικῆς τέχνης γλαφυρότητα εἰς τὴν ἔκφρασιν.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, τὸν Ξενοφῶντα (Ἀγησιλάου ἐγκώμιον), τὸν Θεόπομπον, τὸν Δεῖωνα, τὸν Τιμαίον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn. 13, 1. A 18, 1). Ὁ Νέπως ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ὅμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκόσ, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς εἰπεῖν ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἐκ τῶν μεγάλων ἱστορικῶν. Περιπίπτει καὶ εἰς ἱστορικός τινας ἀνακριβεΐας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἐθνῶν.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὅ τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius ad-
ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginensium,
ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data laccessivit semperque supe-
rior discessit, quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amisis-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide- 243
retur. interim Karthaginenses classe apud insulas Aegates a C. 3
Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere fi- 241
nem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagra-
bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
triam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli ferre non
posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum mo- 4
do res essent relectae, bellum renovare Romanosque armis per-
sequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent,
hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
rediret: non enim suae esse virtutis arma a patria accepta ad-
versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen², 1912. Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντιστοιχοῖς γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικὰ γεγονότα.

At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem 2
 publicam se habentem cognovit. namque diurnitate externi 41/38
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari pe-
 riculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii mi- 2
 lites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum
 numerus erat viginti milium, ii totam abalienarunt Africam, ip-
 sam Karthaginem oppugnarunt, quibus malis adeo sunt Poeni 3
 perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetra-
 runt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent,
 Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris 4 239
 Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent ar- 238
 matorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plu-
 res fame quam ferro interirent, omnia oppida abalienata, in eis
 Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africae, restituit
 patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propa- 5
 gavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum
 videretur multis annis fuisse.

Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto 3
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit 237
 filium Hannibalem annorum novem, erat praeterea cum eo adu- 2
 lescens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in ma-
 trimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamil- 3
 care occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et princeps 229
 largitione vetustos pervertit mores Karthaginensium eiusdem-
 que post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium. 221

At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque 4
 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissimasque 221
 gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre meditaretur, 2
 nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans
 adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro- 3 219
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

- 247/183 1 Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudencia, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domicivium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.
- 215-205 2 Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
- 192 2 conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Romani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consilii clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interioribus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens
- 237 4 Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim
- 6 futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru-

denter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.

Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequo bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit, ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

Hac pugna pugmata Romam profectus nullo resistente in

- 211 propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies cas-
 tra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dic-
 217 2 tator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum
 angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expeditiv Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta
 nocte sarmenta in cornibus iuvençorum deligata incendit eius-
 que generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo re-
 pentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romano-
 3 rum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus; hanc post rem ges-
 tam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum e-
 quitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proeli-
 212 um fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lu-
 canis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
 208 cellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfe-
 4 cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis
 erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu
 in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post
 Cannensem pugnam in campo castra posuit.
- 203 6 Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit ad-
 202 versus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud
 Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat.
 2 cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea congregaretur.
 inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id
 202 3 factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confligit; pul-
 sus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum per-
 venit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac
 4 fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt
 ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumet-
 reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos
 contraxit.
- 7 Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien-
 201 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exerci-
 citui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago fra-
 200 2 ter eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim
 magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem
 fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque
 peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderentur;
 his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gra- 3
 tum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; cap-
 tivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera suscep-
 tum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum
 imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius Magonem.
 hoc responso Karthaginenses cognito Hannibalem domum et 4
 Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam im- 199
 perator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae con-
 sules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in 5
 eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit, ac fuerat in
 bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum ut esset pe-
 cunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam superes-
 set, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam] 6
 M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem vene- 196
 runt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam
 iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad An-
 tiochum per fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum 7
 comprehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius pu-
 blicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iu-
 dicarunt.

At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L. 8
 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam 193
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginenses ad bel-
 lum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat
 ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Magonem fra-
 trem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua 2
 fratrem, absentem affecerunt poena, illi desperatis rebus cum
 solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum
 pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est: 192
 namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum
 scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in gerendo bello 3
 consiliis eius parere voluisset, quam in suscipiendo instituerat,
 propius Tiberi quam in Thermopylis de summa imperii dimi- 191

- casset,) quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylia mari conflictit. in quo cum multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.
- 190 9 Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio accidisset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium callidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret sua secumque ducere.
- 10 Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et 184 3 mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. 4 ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici. 5 harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classarios convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenes regis concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul-

titudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut sci- 6.
 rent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis 11
 ab utrisque in proelium deducitur, quarum acie constituta, prius-
 quam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis,
 quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mit-
 tit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque osten- 2
 dens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deduc-
 tus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 Tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi 3
 quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mi-
 rabatur neque reperiēbat, tamen proelium statim committere
 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto 4
 universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sus-
 tinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non
 esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios pre- 5
 merent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra men-
 tionem fecimus, conici coepta sunt, quae iacta initio risum pug-
 nantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. post- 6
 quam autem naves suas oppletas ^{esse} conspexerunt serpentibus, nova re
 perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal 7
 consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed
 saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.
 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae 12
 Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,
 atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. 2
 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis 189
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla-
 mininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
 haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud 3
 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii
 esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile = facilitate

inventuros. ^{esse} Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod
 ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus
 partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret,
 4 quod accidit. huic cum legati Romanorum venissent ac multitu-
 dine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens
 Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere.
 qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere
 5 sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum
 celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos esse
 ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi
 diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimit-
 teret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum
 183 habere consuerat, sumpsit.

13 Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, an-
 no acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non con-
 183 venit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Labeone con-
 sulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L.
 182 2 Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpicius autem Blitho P.
 181 Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo, atque hic tantus vir tan-
 tisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque
 3 aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios
 189 de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belli gesta multi
 memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fue-
 runt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et So-
 sylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum
 4 Graecarum usus est doctore.

Silenus Σίληνος
 Sosylus Σωσύλος

C A T O

M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam **1** 234/149
honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredi-
dium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci,
quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna
censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. **2** 217
Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. 214
inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has- 207
drubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, **3** 204
cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo per-
petua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. prae- 199
tor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore **4** 198
tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod
non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardi-
niensem triumphum.

Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam **2** 199
nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi **2**
cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum, cuius
in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia de- 194
pellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit,
cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum
non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re ira-
tus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato, **3**
censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. 184
nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas
in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum
incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extre- **4**
mam aetatem ab adolescentia, rei publicae causa suscipere inimi-
citas non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimen-
tum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.)

In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola **3**
sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et proba-
bilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium **2**

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum, ab adolescentia confecit orationes. 3 senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est 4 primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad 150 praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

.

ATTICUS

- 1 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet, filium erudit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur elariusque exsplendescibat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. 4 itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.
- 2 Pater mature decessit. ipse adolescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupsit Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio posteaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque
- 88
- 87

sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adolescentem Marium hostem iudicatum iuvat opibus suis, cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius conditionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opinor L. Cotta I. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni-

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

70 5 Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
2 facto tulit pietatis fructum. Caecilium enim moriens testamento
58 adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua heredi-
68 3 tate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius
4 quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtreectatio essetque talium virorum copula.

6 In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
2 qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps
3 factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere
5 noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam **13** civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum **4** habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, **5** splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam **6** nullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe **7** enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anagostonen, **14** quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos **2** vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullo habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

15 Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem.

16 Humanitatis vero nullum affere maius testimonium possum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc **17** ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex- tulit annorum nonaginta, cum *ipse esset* septem et sexaginta, se **42** numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore **2** fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam **3** omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque **18** amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim **2** lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficilimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separa- **3** tim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli **4** Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit **5** poëticen quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub sin- **6** gulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus descripserit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam **19** fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus.... suos

2 cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat
 3 principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo
 4 adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, inprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed
 2 etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas.
 3 ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare poterit, quanta sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.
 21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complexset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
 2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeter quam 3 quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit, in cubitum 5 innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his 6 diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut **22** non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, 2 ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic 3 cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit. itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie Kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus 4 3: omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecili, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἔνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admoldum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἔνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρυσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione data] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὐ γενομένου, οὐ ἔνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut ... gestum non videretur] gestum (ἔνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί, ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio...superati] ποιητ. αἷτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας serviundum] ἔνν. esse serviundum = serviendum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t ... ita ut...] ειργάσθη ὑπὲρ τῆς ειρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὥστε) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκείμ. Romani. manus] ἢ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δεῖξωσιν ὅτι ἠττήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ. ille et sui). ut.. (dixerit)] ὥστε... εἶπεν· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia, ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικά ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νά τεθῆ καὶ ipsum, διὰ νά συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.—potius...quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἶκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ ῥ. dixit. (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός του. pertinaciae] δοτικῆ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχῶν ἄρους ὀλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νά ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρkm. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὔτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες, erat] ἀνῆρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καί, ἔτι... ut... petierint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ διαίωμα νά στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§ 2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = angustiis loci clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μετὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δέν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = u t eo, ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτῶ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφρονεῦθη εἰς τινὰ μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδόνιους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] (= primus (πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γενναιοδωρίαι αὐται προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] αφαιρετικά ὀργανικά. viris] ἑξα-
ναγκάζων τοὺς ὑποταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδο-
νίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8
ἔτη μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέ-
λιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς
λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμε. concitasse] = con-
citavisse ἔνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥω-
μαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντι-
κείμε. assiduis] περὶ τούτου ἰδ. Ἄνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμε-
νική εἰς τὸ obstestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς
ἐπιγραφὴ. ἰδ. Ἄμιλκ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus...
superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Roma-
num superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑπο-
κειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est in-
fitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ.
ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ.
antecedat] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμ-
φατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῆ
ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑπο-
κείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε.
quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδε-
τικὸν = ἐὰν δὲ δέν... domi] οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα
τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμηε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως
κατέλιπε τὸν Ἄννιβαν ἄνευ βοήθειας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidiā]
ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει
νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἰδ. Ἄμιλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἤ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπόν, μακρόθεν. Εὐρίσκειτο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατῶρθανε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... fecissent... comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἤλθον... ἐπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). Ἦθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀντίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὥσει· συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἴτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἄτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ. ὡς στρατηγός. proficiscens] (ἐνταῦθα ἀντὶ profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα ἱστορικὸν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... con-

ficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώσως, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Λεξιλ. λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = εἰάν ἤθελον. in castra] = ad bellum. cum...accepissem atque...coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καί... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἔνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = coeperat.

5. usque ad] τότε ἤγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse (= ὅτι θά εἶμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικών διαθέσεων, ὅτι θά ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον)· in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς]).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγένετο ἔλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem· ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαίρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἔνν. cum Romanis). Τὸ Σάγγουντον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἣτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθενται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρετικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὄλων τμημα. ut] εὐθύς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν καταικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρῶθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὐ ἕνεκα. is] καθ' ἑλξιν

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἔνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἔνν. viā. reperere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9.000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προστετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικῆ. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσει τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἐγένετο ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίκινον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἱστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀρνού καὶ Ἀνσερος (νῦν S e r c h i o). ut] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἔνν. oculo. aeque] ἔνν. atque sinistro. usus sit] ἐχρησιμοποίησε, πρβλ. dixit 1, 5. quā] = et eā. lectio cā] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] (ἔνν. o c c i d i t.) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utrius-

que] ἑκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καί) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnātā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnā pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἐφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνος (νῦν T e n e r o n e). Ὁ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἦτοι δύο περίπου ὠρῶν ὄδον ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμεν. Hannibal. locorum angustiiis] ἰδ. Ἀμίλκ. 2, 4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit ἐξηπάτησεν (ἔκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] ἰδ. Λεξιλ. obducō. incendit... immisit...] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit... eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἔχόντων sarmēta in cornibus vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατωρικῆς ἐξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαιρέσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε γὰρ τεθῆ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγνωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinque(n)s] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε γὰρ τεθῆ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρὸν (= longum esset « μακρὸν ἂν εἶη »). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = u t e x e o... possit. quantus ille fuerit] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = ὅπόσον μέγας . . . ὑπῆρξε. quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἄ π έ ν α ν τ ι α ὐ τ ο ὕ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅλως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἤττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον ἀ' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugarat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. S c i p i o n e. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = u t e o ἴνα... congregaretur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ἰδὲ Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίικης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἦτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπέιχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta [= 444.000 μέτρα] ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s ἀλλὰ τούτους. effūgit] πρκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Suplicii (et) C. Aurelii.

2. his... magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his consulibus qui (ut iis) agerent... donarent... peterent = ἕνα οὔτοι... cum iis] δηλ. Karthaginensibus : cum iis καὶ οὐχὶ secum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὄργαν.). Τοῦτο ἦτο ἐνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque Romanum. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλῳσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγγέλλαις. essent] (ἕνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = legatis Karthaginensibus (δοτ.). ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3, 1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι οἱ K... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντωνότερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἴκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārent] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθύς) ὥς. Ἡ σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π.Χ. -199 π.Χ. = 22 ἔτη)· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ. Romae] ἐν Ῥώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καί... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= ut ea ἕνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (= ut ea) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἕνα) ὑπάρχη. ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. superesset] ὑποκείμεν. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄντων). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatos) ὑποκείμεν. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. πρκμ. με σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratiā] ἡ γενική τοῦ γερονδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἢ causā δηλοῖ τὸ τελικὸν αἷτιον. prius quam.... daretur] πρὶν ἢ... δοθῆ. senatus daretur] ἰδ. Λεξιλ. ῥ. do. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. perfūgit] κατέφυγε. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiatā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἵνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ἔνν. e u m), ἐὰν θὰ ἠδύναντο νὰ προφθάσουν (α ὕ τ ὅ ν). publicarunt] (πρκμ.) = publicaverunt.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Ἄττ. 22, 3. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] (εἶ ποτε) ἂν τυχόν ... μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως ὅτι θά... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοί, 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα. ὅθεν ἐ ρ ἡ μ η ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεύγμα τὸ periisse (ῥ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἷτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἔνν. esse. Ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt, ἰδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἔνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis eius]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (σμπλήρ. p a r ῆ r e consiliis). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἢ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτ.) δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἄφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἄφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἠττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὄπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. sui] ἰδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα· ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἄφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus principibus] (ἄφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτώσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηγητᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἄφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὀρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἦτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς οἱ Κρήτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροιμίαν « πρὸς Κρήτα κρητίζειν ». pervēnit] πρkm. exacuit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἦ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. εἰ ἢ illi (= Prusiae)· παρατ. ἀποπειρας = προσεπάθει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπαλάληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἢ θελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἢ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν. classe] ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi] ἔμελλον νά... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρ. Eumeni. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν, πλείστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classiariorum) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἢ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἢ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is autem. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistolā] άφαιρ. άπόλυτος. Tò ρ. solvo άρμόζει κάλλι-
στα. Κατά τήν τότε συνήθειαν αί έπιστολαί, και μάλιστα αί μυστικάι,
οϋσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ανά δύο και περιεδένοντο δια
ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ης τά άκρα συνενούμενα έσφραγι-
ζοντο δια κηρωϋ. quae... pertinerent] έτέθη ύποτακτική, διότι ή πρό-
τασις είναι άποτελεσματική = πράγματα τοιαϋτα, ώστε... eum] τόν
Εϋμένη. cuius rei] ή όνομαστ. quae res. neque reperiebat] ά λ-
λ ά δέν άνεύρισκε (χ ω ρ ί ς ό μ ω ς ν ά . . .).

4. Hannibalis] γεν. ύποκειμενική. universi] ιδε 10,5 : omnes.
quorum] = horum a u t e m. fuga] άφαιρ. όργαν. praesidia] = cas-
tra nautica (ιδε κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αίτιολ.

5. in] εις, εναντίον. conici coepta sunt] (ύπό τών άνθρώπων του
'Αννίβα) νά ρίπτονται ήρχισαν. 'Ο τύπος coeptus sum τίθεται, όταν
τò άπαρέμφ. έχη (έδω τò conici) παθητικήν σημασίαν. iacta] =
cum iacerentur, ένω έρρίπτοντο. neque... poterat] άλλά δέν ... ήτο
δυνατόν. quare... fieret] δια τί... intelligi] (άπροσώπως). Πρέπει
έκ του pugnantis νά νοηθῆ τò a pugnantis.

6. oppletas] ένν. esse. serpentibus] άφαιρ. τῆς ύλης. Συνάπτε-
ται με τò oppletas. cum] σύνδ. αίτιολ. vitarent] έπρεπε νά, ώφειλον
νά... ιδε 9, 1 : conferret. puppes] επί στρατιωτών θά έτίθετο
t e r g a.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι άριθμητικώς
ήτο κατώτερος· ιδε 10,4 : superabatur. arma] = exercitum. 'Η λέ-
ξις έτέθη έπίτηδες προς δήλωσιν τῆς ύπεροχής του έχθρου όχι μόνον
εις άριθμόν άνδρών, άλλά και εις πολεμικήν παρασκευήν. alias] επίρρ.
pedestribus] = terrestribus. Ταϋτα εις αντίθεσιν προς τους classia-
rios· ιδε 10,5. prudentiā] άφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] έν ω χρόνω έ π ρ ά τ τ ο ν τ ο. accidit] πρkm.
legati] άναμφιβόλως οϋχι οι πρέσβεις του Προυσίου, άλλά οι πρέσβεις
του Εϋμένουσ έλθόντες εις 'Ρώμην έπεισαν τήν Σύγκλητον νά ζητήση τήν
έκδοσιν του 'Αννίβα. Romae] = έν 'Ρώμη. apud] εις τήν οικίαν του...
consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā]
μετοχή άπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Pru-
siae regno] τουτο έγνώριζεν ή Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδὴ...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.) ὑποκείμε. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτός) ἐπιβουλήs, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] q u i p r e qui διότι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἑαυτῶν ἐχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προυσία). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμενον, ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi que] = sed Romanis. Tò que = ἀλλά. dederet] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου u t, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (=legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] ἰδὲ Λεξιλόγιον· κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἰκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἴτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = l e g a t i i. comprehenderent] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. Ὁ εὐθέως λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (e s s e). Tò ὑποκείμε. eos ἢ (illos). Tò locum...inventuros ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον· ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἴτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἑπτὰ ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμε. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui)· ἰδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, ἔάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἔνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἔνν. e s s e. s e] ὑποκ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νὰ ... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νὰ...). quam] = hanc a u t e m (ἔνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. Ὁ πληθυντ. ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφε-

ρεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = Ἰδ. consuesco.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquievit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3 καὶ Hm 3, 1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἔνν. e u m esse... in annali suo] ἔνν. lib r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ἰδὲ β. Ἀττικοῦ 18, 1. 2). scriptum] ἰδὲ 8,2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο... καίπερ ὦν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἔνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτική. ex eis] ἐκ τούτων, duo] (κυρίως) δύο. simul] ἔνν. c u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγόρ.

4.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἡ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος (ὦν). in Sabinis] = in f i n i b u s Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἰδὲ καὶ 11, 4: in concursu. censuraque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foroque] τὸ - que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. Ἄνν. 3, 4: Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσκοῦμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὦν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-

κία αὕτη ἦτο νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... ut] σύνδ. χρον. (εὐθύς) ὡς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σή- νην εἶναι γνωστοτέρα ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π.Χ.). cum quo] = quocum, cum e o t a m e n. pro] ἀνα- λόγως πρὸς. perpetua... vitā] ἀφαιρ. χρον. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) ἀντὶ plebis (οὐ ἡ ὄνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (γεν. ἡ [κατὰ συναίρεσιν τοῦ plebei] plebi).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὦν). ex qua] σύνδεσον μὲ τὸ deduxerat (ἐν. R o m a m). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἄφιξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφεί- λετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποιήσιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουσι οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὥραϊον. quam] ἡ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμ- βων. Sardiniensem] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέ- σθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = postquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2 : consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἡ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = s e d n o n (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua

ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντί δηλ. νὰ μεταβῆ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure] ἄφαир. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ῥώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγείαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιομάτων τῆς ἐλευθέρως πολιτείας (τ.ἔ. τῆς προαυτοκρατορικῆς Ῥώμης). severe praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· ἰδὲ 1, 1. in... nobiles] ἐξεδιώξε τινας τούτων ἐκ τῆς Σύγκλητου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικά τῆς τρυφῆς μέτρα, τὸναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadverit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = u t e ā r e. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεῦσαντα εἰς Ῥώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῆ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἵτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθρώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον· οὐδεμία... ἀλλὰ τὸναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντὶ πράγματι, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἄφαир. ιδιότητος. et-et-et-et-et-] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῆ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σώζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ῥήτωρ. imperator] στρατηγός. Ὁ Κάτων ὑπατος ὢν ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανείς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ἰδὲ καὶ Hn 8, 3 : Thermopylis). probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ῥήτωρ δόκιμος, ἄξιος ἐκτιμῆ-

σεως. cupidissimus litterarum] (γενικὴν ἀντικειμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρχετὰ γέρων, γέρων πωσ. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἤθη. possit] ἀντι posset. Ἐδῶ ὁ ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπωσ. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis de Italicis] ἐπέχουν, θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα λόγους ῥητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἔνν. liber. unde orta sit] τὰς « Κτίσεις ». omnes] δηλ. libros. Origines] « Ἀρχάς ». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστων Ἱταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθωώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ὁ Νέπωσ ἐμνημόνευσε τοὺς ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit)· ἀναφέρεται εἰς πᾶν

ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κ.λπ.) admiranda] ἀξία θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περι τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσοῦβρων τῆς Gallia cisalpina, περι ὄρους ἐξ ἄλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. libris.

5.

Α Τ Τ Ι Κ Ο Σ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἶὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἄνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudivit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικείμε. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavitas oris (ὄνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον ἀποτελεσμα τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clarior... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρωσι...)

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] (ὦν) δήμαρχος. Περι τοῦ plebei ἰδ. Κάτων. 1, 3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρον. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὐταὶ εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ

του 86 - 65 προσέλαβε την έπωνυμίαν Ἀ τ τ ι κ ό ς. iuvit] ή ύποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patria. Παράθεσις με ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] οὗ = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἐνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita... ut... esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. adulescentulo] οὖς. opibus... inopiam (λογοπαίγνιον)] διὰ τῶν χρημάτων αὐτοῦ τὴν ἀχρηματίαν τῶν Ἀθηναίων. cum] = ὁσάκις, ἐάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη. atque ita] καὶ οὕτως. acceperit] (πρkm. ὑποτ.) ἐδέχθη. quam dictum esset] ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν τῆς ἐγκλίσεως καὶ διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἡ ὅσον (ἐκάστοτε) ὠρίζετο ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβोधῆθαι ἐξ ἰδίων χρηματικῶν μεσῶν.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] = multiplicando (ἀφαιρ. ὀργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρευσεως τόκων. Ὁ κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1% τὸν μῆνα (ἦτοι 12% ἔτησίως).

6. alia] σύναφον με τὸ liberalitate. universos] 'τὸν δῆμον' 'τὸ πλῆθος'. singulis] εἰς ἕκαστον. seni] ἀντὶ sex ἑξ. Athenis] (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo] = e o i g i t u r. honores quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῦται σχέσις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) ἐξαρτωμένη ἐξ ἄλλης ὑποτακτικῆς ὡς κατ. κεφ. 5,1 quem posset. = πάσας τὰς δυνατὰς τιμὰς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἡθικῆ. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, statu a s. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγ-

γραφεὺς ἄγνωστος. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. τοπική. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου est ἢ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] ὅτι δηλ. in ea ... urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in eā... esset = ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐν ἣ ἤδρευεν ἢ παγκόσμιος ἐξουσία. orbis terrarum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς παρέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc (ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δηλ. contulisset] ἰδ. con-fero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā ἰδὲ 17, 3. omnes] ἢ omnibus (δοτ.) unus] (πλεοναστική ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus ἰδὲ καὶ 2, 3: carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consuli- bus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόθου των ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius] = sed eius ἀλλὰ τοῦτου. ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἡδύνατο) ad summam senectutem (δηλ. Caecilii) sine of-fensione (ἐνν. huius γεν. ἀντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem (=etsi eum). posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἕκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π.Χ.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante — sestertium] ἰδ. Λεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μετὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque]

(= και μάλιστα· κατά λέξιν = και τοῦτον τὸν γάμον. conciliarat] = conciliaverat. cum quo] ἀντι quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνη (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἔσχυε και ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἤτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, (πρὸς τούτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοηθῆ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξύ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τόσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξης. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὔτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τοιμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in sua potestate] κύριοι· ἐαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.

2. cum] εἰ και (= quamvis). capi... geri] = ἀπόκτησις... διαχειρίσις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων και δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων και ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει και εἰς τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσφ... ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusis. e re publica] πρὸς ὄφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογικὴ).

3. praes - manceps] ἐγγυητῆς ἢ ἐργολάβος (ἐπιχειρηματίας) ὥφειλε κατὰ τὰς δημοσίας μισθώσεις νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον νὰ παράσχῃ ἀξιόχρεων ἐγγυητῆν (praes).

4. *praefecturas*] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιτώρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς *legatio* καὶ τῆς *quaestura*. *sic accepit ut... sit secutus*] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). *honore*] ἀφαιρ. εἰς τὸ *contentus*. *qui ne quidem*] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. *Cicerone*]. 'Ο Κόιντος Κικέρων (ιδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π.Χ. διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. *cum*] ἄν καὶ (ἠδύνατο). *cum*] ἀφοῦ (ἠρνήθη).

5. *qua in re*] = *in quo* διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἄναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. *cum*] αἰτιολ. *criminum*] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. *quo fiebat ut*] τούτου ἕνεκα. *cum*] αἰτιολ. *officio*] δοτ. *non timori*] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. *spei*] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. *tribui*] ὅτι ἀπεδίδετο, ἐγίνετο, ὠφείλετο. Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. *neque vero... minus... quam*] ἀλλὰ δέν... ὀλιγώτερον... ὅσον. *pater familiās*] = *pater familiae*. Τὸ *familias* εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. *cum*] ἄν καὶ (= *quamvis*). *illo*] β' ὄρος συγκρ. = *quam ille, neque tamen non*] καὶ ἐν τοσοῦτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ *neque non* ἀντὶ τοῦ *et* δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. *bene habitavit*] εὐμαρῶς κατώκησε (εἶχεν ὠραῖο σπιτί).

2. *ab avunculo*] ιδὲ 5, 1 καὶ 2. *cuius*] = *eius a u t e m* τούτου δέ. *aedificio—silva*] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ *constabat. tectum*] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = *domus*. *salis—sumptūs*] γεν. διαίρ. *si quid*] = *si aliquid. coactus est*] συμπλήρωσον *commutare*.

3. *usus est familia... optima*] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. *forma*) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. *utilitate-forma*] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. *si formā*] συμπλ. *iudicandum est. in eā*] = *in Attici familiā. anagnostae et librarii*] προσδιορισμὸς τοῦ *pueri* (δοῦλοι). *qui non... posset*] = *talis ut non... posset*

τοιούτος, ὥστε νὰ μὴ . . . utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. artifices] ἔνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαίρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικειμ. τοῦ concup.). a plurimis συμπληρ. fieri τ.ἔ. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυνητικὴ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἔν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (= ἐγκρατοῦς). iudustriā] ἀφαιρ. pretio] (ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d non mediocris] = magna. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἔλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans—magnificus—splendidus—sumptuosus] συμπληρῶσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἔνν. esse), τὸ ὅποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτικὴν δὲ εἶναι κλασσικόν. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ = putare possum. cum] μολονότι. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἔνν. sestertium = 3000 σηστερτίων (ἰδ. Λεξιλόγ.). expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος (ἰδ. Λεξιλόγ. λ. expendo). sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονός τοῦτο. auditum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] — ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως (ἰδ. Λεξιλ. cognosco). praedicamus — interfuimus] ἀντὶ α' ἔν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = praeter anagnosten. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā, διότι τὸ non umquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). cenatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrerent] υποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων = ὥστε... — in sestertio viciens] = in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens] = in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. in utrāque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικάς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καί, eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditūs. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἅτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνатаί τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικειμ. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ υποτακτική, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὡσάκις τι. adnuisset] ἡ υποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντί γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώ-

μην, ἦν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψιν του. qua] δηλ. existimatione (β' ὄρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἰδέ, 6,5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis· ἰδέ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inertia — iudicio] ἀφαίρ. fugisse] ὡς ὑποκείμ. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὦ ν). 'Ο μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἄττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἄττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικῆ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθήσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἄττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε... ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἄττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]. 'Η « συναγωγὴ » τῶν πρὸς Ἄττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολάς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἦτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθειῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφειῶν). quae] δηλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat εἰάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν συνεχοῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἴδια τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικὰ, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μετὰξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil... non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπως.
prudentiam] δηλ. *Ciceronis. divinationem*] τέχνην τοῦ μαν-
 τεύειν τὸ μέλλον. *vivo se*] ἄφαιρ. ἀπόλ. (χρόν.). Τὸ *se* ἀντὶ *eo. futura*]
 συμπλ. *esse*, ὅτι θὰ συμβοῦν. *usu*] (δοτ. ἢ ἄφαιρ.). ἰδὲ Ἄνν. 12, 3 καὶ
 Λεξιλόγιον. *cecinit*] τὸ ῥῆμα *cano* κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν,
 ἃς οἱ μάντιες (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. *quid*] (= *cur*) τί, διατί ; *plura*] σύστοιχ. ἀντικείμεν. *commemorem*] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ. *cum*] αἰτιολ. *hoc*] (σύστοιχ. ἀντικείμεν. τοῦ *gloriantem*) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. *se numquam... redisse... fuisse*). *ipsum*] = *Atticum. redisse*] = *rediisse. aequallem*] ἔνν. *sibi. ipse*] δηλ. *Atticus. gloriantem*] μτχ. κατηγορηματικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου *gloriarī*) πρὸς ἕξαρσιν τῆς πράξεως. *extulit* (ῥ. *effero*) = *sepeliendam curavit. annorum*] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. *hunc*] = *Atticum. ea indulgentia*] ἄφαιρ. ἰδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... *in*] (= *erga*) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. *ut*] ἡ σύνταξις : *ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet...* (τίθεται ὑποτακτ. *deberet*, διότι ἕξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς *duceret...*, καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). *nefas*] ὡς ἕξωτερικευσίς τῆς *impietas*.

3. *neque id*] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... *naturā—doctrinā*] ἄφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. *quamquam...*] μολονότι (τοῦτο δέν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύσιν). *ei*] δηλ. *naturae. iis*] (ἄφαιρ.) δηλ. *praeceptis. ad ostentationem*] δηλ. *scientiae* = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. *moris*] ἀντὶ *morum. summus*] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. *antiquitatis*] γεν. ἀντικείμεν. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὅλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3 ἐν τέλει). *in volumine*] ἰδὲ Ἄνν. 13, 1 : *in annali suo. exposuerit*] ἐξέθηκε. *magistratūs*] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἔνν. *curules* τοὺς τῆς περιπορφύρου

ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ.ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. 'O a n n a - l i s τοῦ Ἀττικιοῦ ἔφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π.Χ.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, l i b r o. suo tempore] ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνέβαινεν (ἐν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o. possimus] ἰδ. ἀνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς, τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς Ῥώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū] ἰδ. Ἀνν. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνῆκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρο- νολογικῇ) τάξει· ἰδὲ § 1 : ordinavit. quis...] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς; πῶς ὠνομάζετε ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus· ἰδὲ λε- ξιλόγ. λ. orior. ortus] ἰδὲ Κάτ. 1, 1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogātū hoc idem fecit de) Marcellorum (f a m i l i ā). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogātū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ὄρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθικῆ. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνή- λιος Νέπως (διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (ὅλους τοὺς ἄλλους) : Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα. ἰδ. Hn. 1, 1. A. 3, 3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐκάστου sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὐται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάθειον (= τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡ- πεύρου κτῆμα αὐτοῦ (ἰδὲ Ἀττ. 14, 3). facta magistratūsque] τὰ δημό- σια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisque] (quinis καὶ -ve) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε (στίχων). descriperit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθοῦσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑπο- τακτικὴ δυνητικὴ). tantas res] τοσαύτην (ἢ τόσον) σπουδαίαν ὕλην.

declarari] τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνῃ πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ἰδὲ 16, 4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μετὰ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τε-τελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἀνωτ. 6, 2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἡ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτοὺς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = οἵτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἤττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροϊμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγούστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅ,τι. ei] δηλ. Caesari. quod... detulerit] (ἢ ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. 'Ομοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὄριστ. (θὰ ἠδύνατο νὰ τεθῆ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. n i h i l e i n o n... quod... quod nemo... consequi. τ.ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἠθικὴ. neptis] ἡ 'Αγριππίνα (κατ' ἄλλους Βεφανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. 'Η λέξις virgo δηλοῖ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ 'Αττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγούμενην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ 'Οκταβιανός. ante] (ἤδη) πρὸ. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς 'Ρώμης. quin] χωρὶς νὰ ἰδέ, 2, 2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἐπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἐμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἢ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγούμενης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. 'Η συντ. : accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ 'Ανατολῇ, ἐνῶ ὁ 'Οκταβιανός ἐν τῇ Δύσει. 'Ο 'Αντώνιος ἐπέζησε τοῦ 'Αττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ 'Αντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ 'Αντωνίου. (ἰδὲ 3,2 καὶ 'Ανν. 5, 3). 'Ο 'Αττικὸς διέτριβε τότε ἐν 'Ρώμῃ, ὁ δὲ 'Αντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiozem facere. sibi] πλεονάζον ἐξαιρεῖ ἐτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiozem facere Atticum quid ageret (ὁ Ἄντ.).

5. hoc (ὕποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῦ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ 'πῆ). quantae sit sapientiae πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητικῆ (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἄντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. incidere. cum] αἰτιολ. se] ὕποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complisset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. hereditates] Ἦτο συνθήκεια ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indignisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ (δὲν εἶχε λάβει ἀνάγκην φαρμάκου). medicina] ἀφαιρ. annis trigintā] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλήν. καταλήξεως (-on = -on). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτικῆ ἡθικῆ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου νοσήματος. facilia] (εὐκόλα), ἀνώδυνα. proponebantur] προσετένοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ἰδ. Κάτ. 2, 1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου (τοῦ ὀρθοῦ ἢ εὐθέος ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυῶδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις συριγγίων (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν... συμβῆ.

5. ut] (εὐθύς) ὡς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἶπεν: ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πлагία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

καιρόν. cum] αίτιολ. testes] κατηγο. nihil] έντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καί ἐπειδή δὲ ὑμῶν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω... satisfēci] ἱκανοποίηση, ἐποίηση, ὥστε νὰ πιστεύσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertinēret. ut mihi consulam] περί ἐμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων, τὰ ὁποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε, ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἠθέλησα νὰ ἀγνοῆτε) = ἐπιθυμῶ νὰ μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid] = si quidquid. cibi] γενικὴ διαιρητική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ἠύξισα. deinde] ἔπειτα (ἐάν δηλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μὲ τὸ νὰ προσπαθῆτε νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐνόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καί δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμεν. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο... superesse] = superstitem (= ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae... taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ῥ. in eo. pridie Kal (endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. Ἐγεννήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὡσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Arriam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, ium, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας. Hn 1, 3.
- Aemilius (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος. 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Hn 4, 4. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 182 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Aemilii, ōrum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεάν τῶν Αἰμιλίων Hn 4, 4. 13, 1. A 18, 4.
- Africa, ae, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχή τῆς Καρχηδόνας Hn 2, 2. 4. 4, 1. Hn 3, 3. 7, 1. 8, 1. C 1, 4.
- Africanus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων· ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐιψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλιάν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου. A 12, 1. 19, 4. 21, 4. 22, 2.
- Alpes. ium, θηλ., Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας. Hn 3, 4. Alpici Hn 3, 4.
- Anicia, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ A 2, 1· ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.). Hn 2, 1. 7, 6. 8, 1 - 3. 9, 1.
- Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ. A 20, 4.
- Appenninus, i, ἄ., τὰ Ἀπέννινα ὄρη. Hn 4, 2.
- Appia (via), Ἀππία ὁδὸς A 22, 4. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχισεν (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητῆς (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σώζονται ἔτι λείψανα.
- Apulia, ae, θηλ., Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Hn 4, 4.

Arrētīnus, Ἀρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτρούριαις (νῦν Arrezo). Hn 14, 3.

Asia, ae, θηλ., (Ἀσία). ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη
M. Ἀσία ῥωμ. ἐπαρχία ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ. Hn 8, 4. 12, 1. 13, 2.
A 4, 1. 6, 4.

Athēnae, ārum, θηλ., Ἀθῆναι A 2, 2. Atheniensis A 2, 3. 4, 5.

Atticus, (T. Pomponius Atticus), ἰδ. C3, 5, Hn 13, 1 καὶ βίον Ἀττικῶ.
Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὕπατος μετὰ
τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7, 1. L. Aur. Cotta A 4, 5.

Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας ἰδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius), Βάλβος (ὕπατος τῷ 40 π.Χ.) ἄλλοτε φίλος
τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Barca, ae, ἄ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσω-
νομία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, ὄρυμ, ἄ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynia, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.
Blitho, ἰδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ M.
Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticen-
sis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας
ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, āris, Κᾶρ-... C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτι-
κὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλο-
φονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη
αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους
ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar
(C. Octavius) : Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ.
Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν
προσωνομίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαίου
Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα
Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός. A 19, 2 - 4. 20, 3 - 5.

Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannen-
sis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ii, οὗ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20, 3.

Capua, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

- Cato, ðnis. 1) M. Porcius Cato, Μάρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius· ἰδ. βιογρ. Κάτωνος. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἑπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis (Ὑτικάϊος), διότι ἠτύοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.
- Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).
- Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4, 3.
- Cethēgus (P. Cornelius). Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Cicēro, ðnis. 1) Marcus Tullius Cicero, Μάρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A 1, 4. 4, 4. 5, 3 ἐξ. 15, 3. 16, 1 ἐξ. 16, 6, 18, 6.—2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.), τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.—Πληθ. Cicerones = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 5, 3. 6, 4. 15, 3. 16, 2.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. A 2, 2. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidīum, ði, οὐ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova). Hn 4, 1.
- Claudīus. 1) M. Claudius Marcellus, Μάρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὕπατος (196 π.Χ., 183 π.Χ.) Hn 7, 6. 13, 1.—2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2.—3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεῦτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14 - 37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.
- Cornēlius (L.) Merula, Λεύκιος Κορνήλιος Μερόλας, ῥωμ. ὕπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1.
- Cotta (L. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὕπατος τῷ 65 π.Χ. A 4, 5.
- Crēta, ae, θηλ., Κρήτη. Cretenses, ium, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρηῖτες. Hn. 9, 2. 10, 1.

- Cyrēnaei, ὄrum, ἄ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναικῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηνάιοι. Hn 8, 1.
- Diāna, ae, θ., Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων. Hn 9, 3.
- Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὕπατος (32 π.Χ.). A 22, 3.
- Drusilla, ae, θ., ἰδ. Claudius ἀρ. 3.
- Ennius (Q. = Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγενήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων. C 1, 4.
- Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος. A 14, 3.
- Eryx, ὤcis, ἄ., Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν Monte San Giuliano). Hn 1, 2. 5.
- Etruria, ae, θ., Ἐτρούρια (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας. Hn 4, 2.
- Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγᾶμου (197 - 159 π.Χ.). Hn 10, 2 ἐξ. 11, 1.
- Fabius. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator = Μελλητής), ὕπατος τῷ 214 π.Χ., ὄνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἐξῆς. C 1, 2. Πληθυντ. Fabii, ὄrum, ἄ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων, Q. Fabius Maximus (ὕπατος 45 π.Χ.) A 18, 4.—2) Q. Fabius Labeo, Κόιντος Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρὸς, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὄνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον. Hn 5, 1.
- Feretrius, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου. A 20, 3.
- Flaccus, ἰδ. Valerius.
- Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοῖντιος Φλαμινῖνος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 198 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων. Hn 12, 1 ἐξ.
- Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π.Χ.). Hn, 4,3.

- Fregellae, ārum, θ., Φρεγέλλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης. Ην 7, 2.
- Furius (L.), Λεύκ. Φούριος, ῥωμαῖος ὑπάτος (196 π.Χ.). Ην 7, 6.
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.). C 3, 4.
- Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Ην 3, 4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynii, ōrum, ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης. Ην 1, 4.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράκχος), ῥωμαῖος ὑπάτος τῶ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῶ 212 π.Χ. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀντίβα. Ην 5, 3.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Ην 13, 2. 13, 3. C 3, 2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, « Γραιΐαι Ἄλπεις » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖος βράχος), Γραιΐκαὶ Ἄλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάροδου (ὕψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὕψ. 1860 μ.). Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ἔ. Γραΐαι Ἄλπεις Ην 3, 4 ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἔλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i., οὐ., Ἀδρύμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν S u s a). Ην 6, 3 ἐξ.
- Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀντίβα, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 — † 229 π.Χ.) κατὰ τὸν ἀ' Καρχηδ. πόλεμον. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπερέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag B a r a k ἢ B a r c a = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξίφος) Ην 6, 3 ἐξ.
- Hannibal, ālis, Ἀντίβας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. Ὄνομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Ημ 3, 2. Ην 3, 1.— 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀντίβα, φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Ην 3, 3. C 1, 2.

- Helvius (C.), Γάιος "Ελβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.) C 1, 3.
- Hercules, is, Ἑρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἐθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Graïus (= Graecus?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἑρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος. Hn 3, 4.
- Hippo, ònis, ἄ., Ἴππων (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν B o n a, γαλλ. Bône). Hm 2, 4.
- Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ.ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρος (νῦν Ebro) C 2, 1 καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβήρος.
- Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόιντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ῥήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ.) A 5,4. 15,3. 16,1.
- Italia, ae, θηλ., Ἰταλία. Hm 4,2. Hn 1,2. 2,1. 3,3 ἐξ. 5,4. 8,1. 10,1 C 3,4. A 4,2. 14,3.
- Italicus ἰταλικός, C 3, 2. 3.
- Iuppiter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3.—Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (= Ἡλῖος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3. ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e, καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6, 2 (οὐσ.) Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυν. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7, 1 ἐξ.
- Karthāgo (καὶ Carthāgo), gīnis, θηλ., Καρχηδών. Hm 2, 1 ἐξ. καὶ 4. Hn 2, 3. 3, 1. 7, 4. 6. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφύζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.
- Labēo, ἰδ. Fabius ἀρ. 2.
- Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης). Hn 13, 3.
- Ligures, um, ἄ., Λίγυες, Λιγυστίνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν G e n o v a).

- Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὕπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.). Hn 4, 2.
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ῥωμαῖος ὕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν A 5, 1.
- Lusitāni, ὄrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοὶ C 3, 4. ἰδ. Hispania.
- Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 242 π.Χ.) Hn 1, 3. 5.
- Mago, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα. Hn 7, 1 ἐξ. 8, 1 ἐξ.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus)
 1) ῥωμ. ὕπατος (τῷ 212 π.Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5, 3. C 1, 2. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 7, 6. 13, 1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὕπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἀπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — 4) C. Claudius Nero C 1, 2. — 4) Ti. Claudius Nero A 19, 4. — Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.
- Marius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1, 4. 2, 2. 15, 3.
- Maximus, ἰδ. Fabius.
- Minucius : 1) Quintus Minucius, Κόιντος Μινούκιος, ῥωμαῖος ὕπατος (193 π.Χ.) Hn 8, 1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἑπάρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5, 3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.
- Nōmentānus, Νομεντανός, τοῦ Νομέντου (νῦν M e n t a n a), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης.— Nomentanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων A 14, 3.
- Numidae, ārum, ἄ., Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Octavius, ἰδ. Caesar 2.
- Padus, i, ἄ., Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ

- τῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος Hn 4, 1. 6, 1.
 Pamphylīum mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος
 τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Hn 8, 4.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου
 Πομπωνίου Ἀττικοῦ. A 21, 4.
- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a),
 ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασι-
 λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Pergamēni, ὄrum, ἄ., οἱ κά-
 τοικοὶ τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.
- Perpenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ρωμαῖος ὑπα-
 τος (τῷ 92 π.Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π.Χ.). C 1, 1.
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β΄, βασιλεὺς τῆς Μα-
 κεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2, 1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἄ., Φοίνικες = Καρχηδό-
 νιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hn 1, 2. 2, 3. Hn 7, 7. Poenus
 (= Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονι(α)κός.
 Hn 1, 1. 4, 3. C 3, 3.
- Polybius Hn 13, 1.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν
 ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βα-
 σιλείου τοῦ Προυσίου. Hn 10, 1.
- Prusīa (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας,
 γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε΄ (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν
 θάνατον τοῦ Ἀννίβα). Hn 10, 1. 12, 1. 3.
- Pyrenaeus saltus, ἄ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημερι-
 νῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας. Hn 3, 3.
- Quirinālis collis, ἄ., A 13, 2 ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἐπτὰ
 λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο
 ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥω-
 μύλου).
- Rhodānus, i, ἄ., Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας
 (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον. Hn 4, 1. 6, 1.
- Rhodīi, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων. Hn
 8, 1. 13, 2.

- Roma, ae, θ., 'Ρώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου. Hn 5, 1. 7, 2 ἐξ. 12, 1. C 1, 1. A 20, 5.
- Romānus, 'Ρωμαῖος οὐσ. Romani, ōrum, ἄ., οἱ 'Ρωμαῖοι.
- Romulus, 'Ρωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς 'Ρώμης.
- Rubrum mare, οὐ., ἡ 'Ερυθρὰ θάλασσα (νῦν 'Αραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος). Hn 2, 6.
- Sabinī, ōrum, ἄ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς 'Ιταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου. in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1, 1.
- Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς 'Ισπανίας βορείως τῆς Valencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ 'Αννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3, 2.
- Sardinia, ae, θ., Σαρδῶ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς 'Ιταλίας. C 1, 4. Sardiensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν. C 1, 4.
- Scipio, ōnis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὑπάτος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ 'Αννίβα Hn 4, 1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ 'Αννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γάτου Μετέλλου Πίου υἰοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὑπάτος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18, 4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς 'Ομβρικῆς ἐπὶ τοῦ 'Αδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1, 2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 216 π.Χ.). Hn 4, 4.
- Sicilia, ae, θ., Σικελία. Hn 1, 1 ἐξ. C 1, 2.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτινὸς (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), "Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ 'Αννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν 'Ιστορικῶν Hn 13, 3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 32 π.Χ.). A 22, 3.
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ "Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονίας (Σπάρτης), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ 'Αννίβα Hn 13, 3.
- Sulla, ae, (L. Cornelius), Λεύκ. Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥω-

μαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλα ἀνήκων, τοῦ Σύλλα. Sullanae partes A 2, 2.

Sulpicius : 1) Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7, 1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προγραφεῖς καὶ φονευθεῖς ὑπὸ τοῦ Σύλλα A 2, 1 ἐξ. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἤτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὑπατος (τῷ 51 π.Χ.), A 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.

Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου. Hn 7, 6. 8, 4.

Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὀμωνύμων ὑπάτων.

Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius Hn 13, 1. A 13, 2 καὶ M. Baebius Hn 13, 1. A 13, 2 (ῥωμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13, 1.

Terentius (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 216 π.Χ. Hn 4, 4.

Thermopylae, ārum, θ., Θερμοπύλαι Hn 8, 3.

Tiberis, is (αἰτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi), ἄ., Τίβερης (νῦν T e v e r e), ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης. Hn 2, 8.

Torquātus : 1) L. Manlius Torquatus. Λεύκιος Μάνλιος Τορκουᾶτος ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπατος (τῷ 65 π.Χ.) A 1, 4. 4, 5.—2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15, 3.

Trasumē(n)us, i, ἄ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν l a g o d i P e r u g i a).

Trebia, ae, ἄ., Τρεβίας (νῦν T r e b b i a), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν P i a c e n z a). Hn 1, 2. 6, 1.

Tullius, Τύλλιος ἰδ. Cicero.

Tuscūlum, i, οῦ., Τοῦσκλον (νῦν F r a s c a t i), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης. C 1, 1.

Utīca, ae, θ., Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων. Hm 2, 4.

Valerius Catullus A 12, 4.

- Valerīus (L. Valerius Flaccus), Λεύκιος Ουάλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1, 1. 2, 1.
- Venusīa, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὁρατίου. Hn 5, 3.
- Vettōnes, um, ἄ., οἱ Ουέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν). Hn 4, 2.
- Vipsanius, id. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π.Χ.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13, 2.
- Zama ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος Hn 6, 3.

ΜΕΡΟΣ Δ'
ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

A

ā ἢ äb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς : ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hn 2, 1. 2, 2. 6, 3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν : ἐναντίον τινός) Hm 9, 4. 10, 5. 2) χρονικῶς : ἀπό, ἐκ C 2, 4. 3, 2. A 5, 3. 16, 3. 18, 3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους : ἀπό, ἐκ A 1, 1. 18, 3 (a quōque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας : a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1, 5. A 1, 1. 14, 2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου : = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2, 2.

C 2, 4 κ.ά. A 13, 2. 19, 1. 20, 4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρὸν Hm 2, 2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2, 4. ab-est, ἰδ. absum. ab - horrēo, ūi, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω. ab-icīo (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ iācio), iēcī, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ῥίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πράγμα εὐτελοῦς ἀξίας [ἀποθέτω]). abs-tinēo (abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω. ab-sens, ἰδ. absum. ab-sum, afūi, abesse, εἶμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20, 1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἑκάστου ῥήμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ῥήμ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ. — Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μικρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκάσιον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

χω, εἶμαι μακρὰν Hn 6, 2. absens ἀπὼν Hn 2, 1. 8, 2. A 3, 2. 20, 4.— 2) ἀπὼν (ἄνευ συνδρομῆς, συμ-πράξεως) Hn 5, 3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως πρὸ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρό-τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ Hn 13, 2.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad has-tam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πράσιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ιδ. hasta). 2) Africam (= ad Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν Hn 8, 1. 3) παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι A 21, 4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω. accēpi, ιδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessiō, ōnis, (ἐπ)αὔξησις.

ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdi, —, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει νά . . . Hn 12, 1.

ac-cīpio (ad καὶ cāpio), accēpi, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2, 4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2, 4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1, 3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.

accurātē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-λῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ (ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος). in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ, ιδ. suos.

aciēs, ēi (τάξεις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6, 4. 2) ναυτική παράταξις Hn 11, 1. 3) in acie «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5, 4.

acquiēvi, ιδ. acquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, (ἀναπαύομαι).

acriter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.

acrius, ὑπερθ. ἐπίρρ. acerrime (acer, acris, acre δριμύς, ὀξύς).

acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta, δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα (ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται καὶ ἄδεται), ὡς π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παράστασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾠσμα. 3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κ.λπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δεῖπνοις]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αἰδός.

actor, ōris, ἄ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργω ὑποστηρικτῆς ιδ. auctor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸς, εἰς Hn

2, 1. 2, 4. liber ad Rhodios (ένν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον άπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, άφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22, 4. — 2) χρονικῶς μέχρι A 5, 1. 18, 3. usque ad μέχρι Hn 2, 3. 7, 1. C 2, 4. — 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17, 3.

addīdi, ιδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addēdi), additum (ἐκ τῷ ad-dātum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὀδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicionem καθίστημί τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

1. ad-ēo, adīi, adītum, adīre, προσέρχομαι.

2. adēo, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).

ad-hībēo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam diligentiamque καταβάλλω φροντίδα καὶ προσοχὴν (ἐπιμελεῖς φροντίδας).

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ιδὲ ῥήμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, ιδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὔ., τὸ θαυμάσιον (τὸ άξιοθαύμαστον, τὸ άξιοσημείωτον).

admōdum (ἐκ τοῦ ad mōdum =

μέχρι τοῦ άπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonitus, ūs, ά. (admōnēo παραινῶ) παραινέσεις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός), ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orior, adortus sum, adoriri, 4. άποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ά. (κυρίως μτχ. ένεστ. τοῦ ῥ. adolesco αυξάνομαι), ὁ νέος άνήρ (άπό 17-42 έτών) Hm 3, 2. A 16, 1.—2) έπιθετικῶς, νέος, έν νεανικῇ ήλικίᾳ A 2, 2.

adulescentia, ae, παιδική ήλικία. adulescentulus, i, ά., μεῦραξ, νεανίας, (νέος άνήρ) A 2, 1. 2, 4 (ένθα πρόκειται περι νέου έχοντος ήλικίαν 23 περίπου έτών). 2) έπίθ. admodum adulescentulus πολὺ νεαρὸς Hm 1, 1.

adventus, ūs, ά., άφιξις.

adversarius (έπιθ. αντίπαλος). 2) οὔσ. ά. ὁ πολέμιος, ὁ έχθρὸς.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχή = έστραμμένος πρὸς τι), άπέναντι, άντικρύ. 2) τοπικῶς έχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς έναντίον, παρὰ + αίτ.

aedēs (άρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ά., (ὁ οἰκοδόμος). 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ άγαπῶν νά

- οικοδομῆ ώραίας καὶ μεγαλοπρεπῆς κατοικίας.
- aedificium, ii, οὐ., οἰκοδόμημα Hn 12, 3.
- aedifico, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
- aedilis, is, ἄ., ὁ ἀγορανόμος. aedilis plebei (plebei εἶναι γεν. [= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.
- aedis, id. aedes.
- aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἀμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.
- ānēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλκός), χαλκοῦς.
- aequālis, e, (ὀμῆλιξ). 2) οὐσ. ἄ., ὁ ὀμῆλιξ.
- aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.
- aequus, ὀμαλός, ἕσος. 2) ἀπαθής, ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio παρθεκτός, δίκαιος (λογικός, συμφέρων) ὄρος (ἐπὶ τόκου).
- aerarium, ii, οὐ., ταμειῖον, ταμειῖον (τοῦ κράτους).
- aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.
- aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν = χρῆμα ξένον).
- aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.
- aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος Hn, 2,5.
- affēci, id. afficiō.
- affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω. af-fēro (ad-fero), attūli, allātum, affere (προσφέρω) 2) testimonium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπόδειξιν (τεκμήριον).
- af-ficiō (ad καὶ faciō), fēci, factum, 3. οὕτω διατίθημί τινα 2) aliquem poenā τιμωρῶ τινά. afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμιά.
- affinitas, ātis, κηδεστία, συγγένεια ἐκ γάμου.
- affūit, id. adsum.
- affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀφθονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυτελείας, περιττὴ πολυτέλεια.
- affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήματος affluenter ἀφθόνως), πολυτέλεστερον (μὲ περισσότερο λούσο).
- ager, agri, ἄ., ἀγρός, χώρα.
- agito, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.
- ago, ēgi, āctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτελῶ, κατορθῶ. Hn 10, 1. 3) πράττω A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξάγω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλεμον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ (ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias χάριτας ὀμολογῶ, εὐχαριστῶ.
- ad vitam agendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται (παίζεται) A 15. 2.

agricola, ae, ἄ., (ἄγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

alīas, ἐπίρρ., ἄλλοτε.

aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.

alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
ἄόρ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
18, 4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
qua, quod A 3, 2. 3, 3. 2) ἄντων.
ἄόρ. τιθεμένη ὡς οὖσ. aliquis,
aliquid τις, τι Hn 11, 2. A 20, 2
Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
Hn 2, 6. 9, 2.

alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.

alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ac ἄλ-
λως ἤ.

alīus, alīa, alīud, (γεν. alīus, δοτ.
alīi) ἄλλος, διάφορος alīi - alīi οἱ
μὲν—οἱ δέ.

alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)
morbum τρέφω, παρατείνω, ὑπο-
θάλλω τὴν νόσον.

alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος).
2) ὁ δεύτερος.

alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο κόμ-
μα (μερίς).

amātor, ōris, ἄ. (ἔραστής). 2)
φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἔραστής.
ambītus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περι-
δεία). 2) παράνομος σπουδαρχία
(ἐκλογικαὶ παραβάσεις).

amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.

amicitīa, ae, φιλία.

amicus, ἐπιθ. φίλος.

amissem, ιδ. amitto.

a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-

λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.

āmo, 1. ἀγαπῶ.

amoenītas, tātis, (χάρις), 2) τερ-
πνότης (εὐμορφία).

amphōra, ae, ἀμφορεύς (εἶδος ὑ-
δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
λαβῶν ἢ ὠτίων).

amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμ-
πρότης, σπουδαιότης.

amplīus, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
ἀφθόνως). amplīus centum mi-
lia ἄντι amplius q u a m centum
milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
non amplius novem annos οὐχὶ
πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.

amplus, (ἀφθονος). 2) μέγας κα-
τὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν,
μεγαλοπρεπής.

ān, μόρ., ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
πλαγίως ἐρωτήσεως).

anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagno-
stem καὶ anagnosten), ἄ., ἀνα-
γνώστης. Πληθ. —ae. Οἱ ἀναγνώ-
σται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
Ἑλληνας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἄ-
νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
τῶν Ῥωμαίων ἢ διαρκοῦντος τοῦ
δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
εἶναι lector (= ἀναγνώστης).

angustīae, ārum, πληθ. (τὰ στενά).
angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
στενὸν πέρασμα, ἢ στενοχωρία, τὸ
στενόπορον, ἢ κλεισώρεια.

anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).

2) ψυχή, ζωή.

animadverto (animum adverto),

verti, versum, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι, τιμωρῶ.
 animus, i, ἄ., (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo...ventre πνευματικῶς...διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello.
 annālīs, is, ἄ., (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annicūlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους.
 an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατανεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω.
 annus, i, ἄ., ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2, 5. anno quarto (nono) postquam τριὰ (ὀκτώ) ἔτη ἀφοῦ. . . Hn 8, 1. Hm 4, 2.
 annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3, 3. 2) χρον. Hn 1, 2. A 20, 1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3, 4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν. πρότερον A 19, 2. 3.
 antēā, (ante + eā), ἐπίρρ., πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προέχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3, 3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρό-

νων, ἀρχαιολογία A 18, 1. 20, 2. antiquitus, ἐπίρρ., ἀρχαίῳθεν.
 ap-pārēo, ūi, ītum, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12, 4. φανερός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16, 4.
 ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω.
 appellasse = appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ., μετ. ἐπιθετ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαιτέρως).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10, 1.
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7, 3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, īi, οὔ. (δικοιτησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1, 3. 3) βούλησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος ἰσχύς) Hn 12, 5.
 arbītror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15, 1.
 arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὔ. (ἄργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρήματα = pecunia.
 arma, ōrum, οὔ. πληθ. (ὄπλα). 2) ὄπλα, ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἡ πολεμικὴ ἰσχύς Hn 10, 4. αἱ ναυτικαὶ μονάδες, ἐξοπλισμὸς Hn 11, 7. πόλεμος.

armo, 1. (όπλιζω). 2) παρέχω ένοπλον δύναμιν Hn 10, 1. — 2) ώς ούς. armāti, ōrum, ά., οί ένοπλοι.
 ar-rīpio (ad-rāpio), rīpūi, reptum, 3. (άναρπάζω). 2) aliquid μετά ζήλου έπιλαμβάνομαι, άφοσιούμαι εις τι.
 arripūi, ιδ. arripio.
 artifex, artificis, ά. (ό μετερχόμενος τέχνην τινά), τεχνίτης.
 a-scendo (ad και scando), ndi, nsum, 3. (άναβαίνω). 2) navem έπιβαίνω νεώς.
 ascitus, ιδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco), īvi, itum, 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέχομαι (άλλην) πολιτείαν (τò δικαιώμα του πολίτου έν άλλη πόλει).
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) τραχύτης, δυστροπία.
 assēcla, ae, ά., (άντι assec[ū]la έκ του assequor), ό άκολουθών τινα, ό υπό τās διαταγās τινος ών (ώς έπι τò πλείστον λέγεται περι του άκολουθου του έν τῇ έπαρχία βωμάιου στρατηγοῦ).
 assidūus, συνεχής.
 at, σύνδ., άλλά, δέ.
 atque, ιδ. ac.
 at-tingo (ad-tango), tīgi, tacium 3. (έφάπτομαι). 2) άπτομαι, άσχο-λοῦμαι (έρασιτεχνικώς) περί τι.
 auctor, ōris, ά. (ό αίτιος [έπι κα-λοῦ]), ό συμβουλή ύποστηρικτής, ό σύμβουλος ιδ. actor.
 audeo, ausus sum, 2. (ήμιαποθετι-

κόν) τολμῶ. negare ausus non sum δέν τολμῶ νά είπω (τò) ὄχι.
 audio, īvi, itum. 4. άκούω. 2) έξ άκοῆς ἤ έκ φήμης γιγνώσκω A 13,7.
 augeō, áuxi, áuctum, 2. αύξω, αύξάνω. augeo officium αύξάνω τῆν έξυπηρετικότητα, τῆν καλωσύνην.
 aurēus, χρυσοῦς.
 aurum, i, οῦ., (χρυσός). 2) χρυσά νομίσματα, χρυσίον.
 áusus, ιδ. audeo.
 aut, σύνδ., ἤ (έν A 14, 3 = και).
 autem, σύνδ., δέ.
 auxilium, īi, οῦ. (έπικουρία). 2) πληθυντικός : auxilia, ōrum, οῦ., βοήθεια, έπικουρικά στρατεύματα Hm 2, 3.
 avaritia, ae, φιλαργυρία.
 avunculūus, i, ά., θετός (πρός μη-τρός), μητράδελφος (άδελφός τῆς μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.
 bello, 1. πολεμῶ. animo bellare μετά σπουδῆς και ζήλου, μετ' ένεργείας του πνεύματος πολεμῶ.
 bellum, i, οῦ., πόλεμος.
 bene, έπίρρ. (καλῶς). 2) εύμα-ρῶς, μετ' άνέσεως (κόμμοδα).
 beneficium, īi, οῦ., (εύεργεσία).
 2) τιμή, γέρας, τιμητική διάκρισις.
 benivolentia, ae, εύνοια, εύμένεια
 usus benivolentiaque αί καλái φιλικái σχέσεις, ἤ έκ τῆς φιλίας εύνοια.

bidūum, i, ού., (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἐφαίρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν. bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνά δύο, δύο.
 bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
 bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀμείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος) καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος A 13, 3. Πληθ. boni, ōrum, ἀ., «οἱ ἀγαθοί, οἱ ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλὴ κοινωνία, (οἱ κ α θ ὠ ς π ρ έ π ε ι πολῖται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ ἀρχῶν]) A 22, 4. — Οὐσ. bonum, i, ού. καὶ πληθ. bona, ōrum, περιουσία (τ ἄ κ α λ ἄ).
 breviter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ προφέρεται Gāius) Γάιος.
 cādo, cecidi, cāsum, 3. (πίπτω). 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω, φρονέομαι.
 caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμβολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύκειων εἰς ἐνδειξιν προτάσεων καὶ συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐλαίας), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας περιελίσσοντο δύο ὄφεις (πρβλ. τὴν λευκὴν σημασίαν τῶν νεωτέρων στρατῶν).

calamitas, ātis, φθορά.
 callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn 5, 2. 9, 2.
 campus, i, ἀ., τὸ πεδῖον, πεδιάς (κ ἄ μ π ο ς).
 cāno, cecini, —, 3. (ἄδω). 2) προφητεύω, προμαντεύω.
 cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
 dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγηδόνας ἕνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαίτης), honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπιτυχῶν) ἀρχάς (τιμάς). 2) συλλαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ, κερδίζω, θέλω (τ ρ α υ ὦ) A 19, 2.
 capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς. dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.
 captivus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).
 carior, συγκρ. τοῦ carus.
 carus, προσφιλέτης, ἀγαπητός.
 castellum, i, ού., φρούριον.
 castrum, i, ού. (ὄχυρά θέσις, φρούριον). 2) πληθ. castra, ōrum, ού., στρατόπεδον Hn 5, 4. C 1, 2. castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνειλκυσμένων νεῶν) Hn 11, 6. 3) πόλεμος, στρατεία Hn 2, 4. 13, 3.
 casus, ūs, ἀ., (πτώσις) 2) σύμπτωμα casu (ἀφαίρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
 causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11, 3. ἀφορμὴ Hn 3, 1. causa (ἀφαίρ. ἥς προτάσσεται πτώσις γενικῆ) ἕνεκα. rei publicae causā τῆς πο-

λιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι
τῆς πολιτείας.

cecidi. ἰδ. cado.

cecīni, ἰδ. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2)
ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑπο-
χωρῶ τῷ πολεμῖω (τ.ἔ. κάμπτο-
μαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων
τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.)
ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύ-
νην.

celāris = celanēris, ἰδ. celo.

celer, celēris, celēre (ταχύς).

2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνε-
ργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ἰδ. facilis.
celeriter, ἐπίρρ., ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ
τι ἀπὸ τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem
δειπνῶ παρά τινι. cenātum est
(ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐ-
δείπνησαν.

ensor, ōris, ἄ., ὁ τιμητής.

ensorius, īi, ἄ., ὁ χρηματίσας τι-
μητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. am-
plius centum milia = amplius
quam centum milia πλέον ἢ
ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ.
certior. certiolem facio aliquem
βεβαιότερον καθίστημί τινα, πλη-
ροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφο-
ρικῶς).

cessi, ἰδ. cedo.

(cetērus ἕτερος), cetēra, cetērum.

(Ἀντὶ τοῦ ceterus λέγεται reli-
quus). 2) ἐπίθ. : λοιπός Hn 1, 1
A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ., οἱ ἄλλοι.
Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς δια-
ρετικῆς A 15, 1.

cibus, i, ἄ., τροφή, τρόφιμα.

circiter, ἐπίρρ. περί + αἰτ., περί-
του.

circumdēdi, πρκμ. τοῦ circumdo.

circum - do, 1. περιβάλλω.

circum-ēo, īi, ītum, circumīre,
περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumīrem, ἰδ. circumeo.

circum-vēniō, 4. (ἐχθρικῶς περι-
έρχομαι), κυκλῶ. circumvenior
insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐ-
νεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἄ., καὶ θ.. īus, οὐ. (γεν.
-ōris), ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerior Hispania ἰδ. Πίν. Ἱστορ.

civilis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πο-
λιτικοῦ βίου.

civis, is, ἄ., πολίτης.

civitas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλω),
κράτος C 3, 3. 2) πόλις Hn 3,
2. 3) πολιτεία, πόλις A 3, 3. 4)
πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4, 5.

clam, ἐπίρρ., κρύφα.

clandenstīnus, (κρυπτός), μυστι-
κός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.

clārīus, συγκριτ. τοῦ clarus.

clārus, ἔνδοξος.

classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

- οὐσ. πληθ. classiarīi, ἄ., οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, (οἱ ἐπιβάται). classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.
- clāudo, clāusi, clāusum, 3. (περι)κλείω.
- clāusus, ἰδ. claudio.
- coactus, ἰδ. cogo.
- coepi, coepisse, (ῥ. ἔλλειπτικόν), ἥρξάμην. morbus levior esse coepit ἢ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτωνται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.
- cogito, 1. σκέπτομαι, amice cogito ἔχω φιλικὰς σκέψεις, (διαθέσεις), cognitus, ἰδ. cognosco.
- cognōmen, inis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπώνυμον.
- cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, μαθάνω A 13, 7. 18, 1. 3) εὐρίσκω, βλέπω (διαπιστώνω) Hm 2, 1.
- cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
- cognovi, ἰδ. cognosco.
- cogo, (ἐκ τοῦ co [ὁ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ago), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
- cohortatiō, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (= praecepta) Hn 11, 1.
- collēga, ae, ἄ., συνάρχων.
- col-ligo (cum καὶ lego), legi, lectum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.
- collis, is, ἄ., λόφος.
- col-lōco, 1. (con ἀντι com [=cum] καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι, τοποθετῶ Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναῖκα (= in matrimonium do) A 19, 4.
- colloquīum, iī, οὐ., συνδιάλεξις.
- colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).
- comītas, ātis, εὐπροσηγορία.
- comitor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.
- com-memōro, 1. ἀναμνήσκω Hn 2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω, A 21, 5.
- com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀρχίζω) Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι) ἑμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).
- commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεχτικός.
- com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
- com-pārēo, rūi, —, 2. (κατα) φαίνομαι, (καταδεικνύομαι).
- com-pāro, 1. παρασκευάζω.
- com-pello, pūli, pulsum, 3. συν-

ωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
 com-p̄r̄iō, p̄ri, pertum, 4. μαν-
 θάνω, πληροφοροῦμαι.
 complēō, ēvī, ētum, 2. πληρῶ
 Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
 πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
 complessem, ἰδ. compleo.
 complūres, οὐδ. complūra (γεν.
 complurium, πλείονες). 2) ἀρκε-
 τοῖ (ὄχι ὀλίγοι, κάμποσοι).
 compōno, 3. (συντίθημι). bellum
 τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
 νω) Hm 1, 5. Hn 6, 2. bellum
 εἰρήνην ποιούμαι Hn 7, 1.
 compositūrus, ἰδ. compōno.
 comprehendo, prehendi, prehen-
 sum, 3. συλλαμβάνω.
 com-pr̄ōbo, 1. (συναίνῳ), ἐγκρίνω,
 ἀποδέχομαι. publice comproba-
 tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
 τος) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
 θη).
 compūli, ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
 cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
 σφάζω, φονεύω.
 conciliātor, ōris, ἄ., ὁ πρωταίτιος
 (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενη-
 τής.
 concilio, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
 (ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
 συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem
 εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
 tias συνάπτω γάμον. fortunam
 δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3)
 ἐπιδαψιλεύω A 19, 3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ. con-
 cito.
 concito, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
 διεγείρω, προκαλῶ.
 con-cupisco, p̄ivī,—, 3. (ἐ ν α ρ κ τ .
 con - καὶ cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
 non intemperanter concupiscere
 quod a plurimis (ἐνν. concu-
 pisci) videas (=videat aliquis)
 τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
 ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
 δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναται τις νὰ
 ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
 θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
 βάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ., συμπλοκή, προσ-
 βολή.
 condicio, ōnis, (κατάστασις). 2)
 ὄρος, ὄροι Hn 6, 2. A 2, 4. ἰδ. ae-
 quus. 3
 condiscipulātus, ūs, ἄ., συμμαθη-
 τεία.
 condiscipūlus, i, ἄ., συμμαθητής.
 confectum, ἰδ. conficio.
 con-fēro, contūli, collātum, con-
 ferre, (συγκομίζω). 2) confero
 me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
 γω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,2.
 conferrem, ἰδ. confero.
 con-ficīo (con-fācio), fēcī, fec-
 tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
 λῶ Hn 2, 4. 3) librum (oratio-
 nes) βιβλίον (λόγους) ἐπέξεργά-

ζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflīxi, ιδ. confligo.
 congrēdiōr (con-grādīōr), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖ-
 ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ιδ. congedior.
 con-īciō (πρόφερε conjicio), iēci,
 iectum, 3. (con-καὶ iācio), ῥί-
 πτω (ἐντός).
 coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ. co-
 niunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
 σμῷ.
 coniunctiō, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
 stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους ἀ-
 ποπείρας.
 con-scendo (con- καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰς-
 βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.
 conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres conscripti = Senato-
 res (οἱ Συγκλητικοί).
 consecutūrus, ιδ. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 19, 3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7, 7. 3) (ἐπι) τυγχάνω
 Hn 10, 5. A 19, 2, 21, 1.
 con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).

2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφῶζω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἑμαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ἰδιωτικὴν μου περιουσίαν).
 Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
 σος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 consiliūm, ii, οὔ., συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ἰδιαίτερα καὶ ἐμπι-
 στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
 βούλια). consilia clandestīna μυσ-
 τικά συμβούλια, κρύφιαι συνεν-
 νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
 1, 5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22, 3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης,
 (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11, 7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
 conspexi, ιδ. conspicio.
 con-spīciō (con- καὶ τὸ ἄχρ. spe-
 cio), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspici in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantīa, ae, (εὐστάθεια). cons-
 tantiā vocis atque vultūs (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώ-
 σῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitiō (con- καὶ statūo), tūi,

tūtum, 3. καθίστημι, ιδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13, 2.

con-sto, stiti, —, 1. (συνέστηκα).

2) συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevērā, ιδ.

consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴω-
θα, συνηθίζω.

consuetūdo, īnis, ἔθος, ἕξις τοῦ
βίου A 14, 2. 2) φιλόφρων ὀμιλη-
τικότης, θέλητρον τῆς συνανα-
στροφῆς (ὠραῖοι τρόποι) A 1, 4.

consul, ūlis, ἄ., ὑπάτος. consule ἢ
consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν.

ἀπολύτω τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων, ἐπὶ
τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...

consulāris, is, ἄ., ὁ διατελέσας ὑ-
πάτος, ὁ χρηματίσας ὑπάτος.

consulātus, ūs, ἄ., ὑπατεία.

consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλευομαι)

2) mihi consūlo, φροντίζω λαμ-
βάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ
ἐμὲ αὐτὸν A 21, 5.

consultum, i, οὔ., ἀπόφασις, δό-
γμα, senatūs consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἄ., ὁ νομομαθής.

con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆχομαι.

con-temno, mpsi, mptum, 3. (κα-
ταφρονῶ). 2) morbum καταφρο-
νῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω
τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν
(δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.

contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὕφα-
σμα). 2) συνεχῆς, ὀλόκληρος (ἀνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.

contīnens, ntis, (συνέχων). 2) συν-
έχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, μεμετρη-
μένος, (οἰκονόμος).

continentīa, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
μεμετρημένον, οἰκονομία.

con-tīnēo (con- καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
περιλαμβάνω.

contrā, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.

con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.

contrariūs, (ἀντίος). 2) e contra-
rio τοῦναντίον.

contūli, ιδ. confero.

con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non
convēnit (ἐνν. inter scrip-
tores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία
[μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
γραφεῖς διαφωνοῦσι, Hn 13, 1. col-
loquium convēnit (πρkm.) συνέν-
τευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν
(ῶρισαν) συνέντευξιν. condiciones
non convenērunt (ἐνν. inter
eos) οἱ ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν,
περὶ τῶν ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι,
δὲν ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ
τῶν.

convīna, ae, ἄ., (ὁ συμβιβῶν). 2) ὁ
συμπότης, ὁ συνδαιτυμών, ὁ σύν-
δειπνος.

convivium, ii, ου., (ή συμβίωσις).

2) ἐστίασις, συμπόσιον.

con-voco, 1. συγκαλώ.

coria, ae, (ἀφθονία). 2) coripae (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύναμις).

corūla, ae, σύνδεσμος, ἐνωτικὸς κρίκος, δεσμὸς (φιλίας).

cornu, ūs, ου., κέρας, κέρατον (ζώου) Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ στόλου) Hn 8, 4.

corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.

cor-rumpo (con-καὶ rumpo), rūpi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, id. corrumpo.

cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.

credo, didi, ditum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix credendum (= credibile) sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18, 5.

creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.

cresco, crevi, cretūm, 3. αὐξάνω.

2) crevit virtutum laude ἠύξησε (ἠύξθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.

crevi, id. cresco.

crimen, inis, ου., (κρῖμα, ἔγκλημα).

2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ ἐνοχοποιήσεις.

cubitus, i, ἄ., (καὶ cubitum, i, ου., κύβιτον), ἀγκών.

cūius, γεν. τοῦ qui.

cultus, ūs, ἄ., (περιποίησης τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ἢ τοῦ οἴκου ἐξυπηρετήσις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας καὶ ὑποδήσεως). cultus cottidianus ὁ καθημερινός (συνήθης) βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινὸς τρόπος τοῦ ζῆν.

cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+ γεν.), σύν. Τοπικῶς: 1) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1, 5. 4, 2. Hn 8, 1 ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτὸν) Hm 3, 2. 2) πρὸς δῆλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4, 1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7, 5. 11, 1. 12, 5.

cum, II. σύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2, 1. 2) (χρον. καὶ αἰτιολ. ἅμα) A 20, 2. 3) (χρον. καὶ ὑποθ. ἅμα) ὅταν, ἐάν Hn 2, 6. 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν ᾧ ἢ ἀφοῦ (+ ἄορ. ὀριστ. = cum historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ Hn 10, 4. 11, 6. C 2, 2 (cum moraretur). A 2, 2. 6, 5. 17, 1. 20, 3. 20, 5. 21, 2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἂν καί, καίτοι Hm 2, 4. Hn 1, 3. 8, 4. C 2, 2. A 6, 2. 13, 1. 14, 2 cum quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22, 2. 7) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὡς ἂν

κίς, (ἐάν) A 2, 4. 20, 1. 2.
 cunctus, σύμπας.
 cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πο-
 λεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas
 notitiae clarorum virorum
 ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
 δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae
 κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscen-
 di γεν. γερονδίου = τοῦ γνωρίσαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidis-
 simus litterarum fuit ἔνθερμος
 φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
 (ἡγάπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ
 νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).
 cupio, pīvi (ἢ īi), pītum, 3. ἐπι-
 θυμῶ.
 cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
 9, 4. A 21, 5. 2) φροντίς, εὐσυνει-
 δησία A 15, 2. ἢ (ἐξ ὑποχρεώ-
 σεως) φροντίς A 20, 4.
 curatio, ōnis, (φροντίς). 2 (ιατρι-
 κῆ) θεραπεία (κοῦρα).
 curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 curo aedem reficiendam (γερον-
 δῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
 ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.
 custodio, īvi, itum, 4. φυλάττω.

D

darem, ἰδ. do.

datus, ἰδ. do.

dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1)
 τοπ. ἐκ, ἀπό C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν.
 διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολ-
 λάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2, 2.
 2, 6. A 6, 3. 18, 6.

dēbēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bī-
 tum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. ne-
 mini dubium esse debet οὐδενὶ
 ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέ-
 πει). 2) ἀπολύτως : ὀφείλω, χρε-
 ωστῶ A 2, 4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ [—όω] τινα,
 πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ
 δράσει. debilitor ἐξασθενῶ (—έω).
 de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
 τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ στρα-
 τηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους)
 C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5.
 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω
 A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων,
 π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
 χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decūi, —, 2. Ἀπροσώπως :
 decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέ-
 πον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 3.
 (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
 λύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφορὰν,
 ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων. cum
 hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.) decernit
 πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
 τῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μά-
 χην. classe erant decreturi διὰ
 τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλ-
 ον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ
 ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερόν ποιῶ, δηλῶ,
 ἀποκαλύπτω Hn 11, 2. 2) δῆλον
 καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, κα-
 θιστῶ σαφές A 18, 6.

decretūrus, ιδ. decerno.

dedērem, ιδ. dedo.

dedēris, ιδ. do.

dedi, ιδ. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπα-
ραλαμβάνω ως συνοδόν C 1, 4. 2)

ἄγω, φέρω Hn 11, 1.

deductus, ιδ. deduco.

deduxi, ιδ. deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.

de-fensum, (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6, 1.

de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19,
3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνω-
στοποιῶ Hn 3, 1. 12, 2.

de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.

deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἔπειτα.
primum... deinde πρῶτον... ἔ-
πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).

delātus, ιδ. defero.

de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι ὅχι ὀλιγώτε-
ρον [=καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
[=καί] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
lōgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4, 3.

delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφανίζω.

de-līgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.

de-mīgro, 1. μετοικῶ.

de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ
μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.

de-prīmo (de καὶ prēmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
2) καταστέλλω, διακόπτω A 22, 2.

descisco, scīvi (καὶ συνηθέστερον
descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσκιρτῶ.

descīvi, ιδ. descisco.

de-scribo, 3. περιγράφω. versibus
(ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω 'ς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).

desiderīum, īi, οὔ., πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.

de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω,
παύομαι.

desisto, destiti, —, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).

desperatīo, onis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus, (παθητ. μτχ. τοῦ des-
pēro, 1. (ἀπελπίζω), ἀπηλπισμέ-
νος, ἀπελπεις. desperatis rebus
(ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστά-
σει τῶν πραγμάτων.

de-spīcīo (de καὶ τὸ ἄχρηστον
spēcīo βλέπω), spexi, spectrum,
3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν
φροντίζω περί... A 6, 4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2.
ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.
destitērim, ἰδ. desisto.

destīti, ἰδ. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστε-
γάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρει-
πώνω). detectus ἠρειπωμένος.

detrimentum, i, οὔ., βλάβη, ζη-
μία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια
Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.

detūli, ἰδ. defero.

devīci, ἰδ. devinco

de-vincīo, vinxi, vinctum, 4. (δέ-
νω). 2) προσελκῶ, «ἐπάγομαι».

de-vinco, vīci, victum 3. κατα-
νικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι. Hn
1, 2.

devinxit, ἰδ. devincio.

dexter, ēra, ērum, (ἡ dexter,
dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2)
συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρο-
νικὸν ὄριον ἀποδόσεως [προσδιορί-
ζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) A 2, 4.

dictātor, ōris, ἄ., δικτάτωρ (γεν.
δικτάτωρος), Hn 5, 1. 3. (τ.ἔ.
μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν).

dictus, ἰδ. dīco.

dies, diēi, ἄ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν
τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.), ἡ-
μέρα. paucis diebus (=post pau-
cos dies ἢ paucis diebus post)
μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto
postquam... τὴν τετάρτην ἡμέ-
ραν ἀφοῦ...— in dies ὀσημέραι,
ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημε-
ρινῶς). ἰδὲ λ. ita.

diffīcilis, e, δύσκολος, χαλεπός, dif-
ficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσ-
μεταχειρίστος, παράξενος, ἰδιό-
τροπος A 5, 1.

dignitas, ātis, (ἡ διὰ τῆς προσω-
πικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμη-
σις, τιμὴ A 21, 1. 2) θέσις, τάξις,
τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως) A 1, 1.
6, 2. 5. 19, 2. pro dignitate ἀνα-
λόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος
(κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνι-
κῆς θέσεως του ὡς ἱππέως) A 2, 2.
dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ
τῆς ἀξιοπροπειᾶς τῆς θέσεώς μου.
dilectus, ūs, ἄ., στρατολογία.

dilexi, ἰδ. diligo.

diligens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo),
ἐπιμελῆς τῶν συμφερόντων τῆς
περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρη-
στοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος.
diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς).
2) μετ' ἀκριβείας.

diligentiā, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμε-
μελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δρα-
στηριότης, (φιλοπονία) Hn 7, 5.
C 3, 4. A 13, 4. 2) οἰκονομία.

- (φειδώ, ὀλιγάρκεια) A 13, 5. 3) cura diligentiaque φροντίς (μέριμνα) καὶ προσοχὴ (προθυμία) ἰδ. adhibeo. A 21, 5.
- di-ligo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμήσεως), ἐκτιμῶ.
- di-mico, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12, 5.
- di-rīpio (dis καὶ rāpio), rīpi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.
- dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ.ἔ. νικητής.
- disiēci, ἰδ. disicio.
- dis-icīo (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, προφ. jacio] ῥίπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
- dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.
- dissensi, ἰδ. dissentio.
- dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
- dis-sidēo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. δίσταμαι, διέστηκα.
- 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος αὐτοῦ.
- dis-sociō, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαιρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν (πολιτικῶς).
- districtus (μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ ῥ. dstringo, strinxī, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.
- dīti, δοτ. τοῦ dives.
- dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.
- diurnitas, ātis, μακροχρονιότης.
- dives, itis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους diviti) A 1, 2. divinatīo, ōnis, μαντική.
- divīnus, θεῖος. divīna res θεῖον πρᾶγμα, ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (= sacrificium).
- dīvus, i, (τιμητικὴ προσωνυμία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi C a e s a r i s filius A 19, 2.
- do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. vinculis) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἠττήθην. filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκόν (διὰ τὸν ἀντίπαλον)

σημείον (= locum), λαβήν, εύκαιρίαν πρὸς βλάβην μου. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξιώματα. tempore dato εύκαιρίας (εύνοικῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γ ε λ ά ω πρβλ. τὸ ἡμέτερον : αὐτὰ 'ναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως : aditus ad senatum = ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νά τύχη ἀχροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, ἰδ. committo 2.

docēo, docūi, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω.

docilitas, ātis, εύμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ἰκανότης, εύκολος ἀντίληψις.

doctor, ōris, ἄ., διδάσκαλος.

doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδευσις (γενική), διαπραγματεύσις μεθοδική C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφική παιδευσις A 3, 3. 4, 1. 17, 3.

dodrans, ntis, ἄ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1/4 ἔλαττον, ἤτοι libra ἢ ās libralis μεῖον 1/4, ἤτοι 3/4 τῆς libra. Μία libra = 327,45 γραμμ.) 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5, 2.

dolor, ōris, ἄ., ἀλγηδών, πόνος A 21, 3. 4. 6. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις A 4, 5.

dolus, i, ἄ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.

domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, ἰδ. domus.

domicilium, ii, οὖ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή.

domus, ūs, (δῶμος) οἶκος Hn 7, 7. A 22, 1. μόνιμος κατοικία A 3, 3.

οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας : domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A 3, 3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9, 3. A 13, 4.

domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1.

donicum, σύνδ. (ἀρχαῖκος τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ.

dono, 1. δωροῦμαι (dowō). dono aliquem aliquā re δωροῦμαι τινὰ πράγματι τινι. δωροῦμαι τινί τι.

dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ de quare nemo dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μετ' ὑποτακτικῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά...
δὲν διαστάζω νά...
dubius, ἀμφίβολουσ. sine dubio ἄ-
νευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλωσ.
dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ,
Hn 2, 4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)
secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω
(παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3)
νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
bet duci ἐγκρατοῦσ (μεμετρημέ-
νου ἀνδρὸσ γνώρισμα ὀφείλει) πρέ-
πει νά θεωρῆται. nefas duco μετ'
ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβέσ, θεωρῶ
(ὡσ) ἱεροσυλιαν νά...
dulcis, e, (ἡδύσ). 2) τερπνός.
dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆσ'
ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ
παρατατικῶ ἀντὶ ἐνεστῶτοσ Hn
2, 3.
duo, duae, duo, δύο.
duplex, icis (διπλοῦσ). 2) διπλοῦσ,
διάφοροσ (δύο ἐκδοχῶν).
dux, ducis, ἀ., (ὀδηγός). 2) ἀρχη-
γός, ἡγεμῶν.
duxī, id. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνῆντοσ ἢ τοῦ
h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.),
πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶσ : ἐκ,
ἀπὸ Hn 6, 4. A 21, 1. 2) πρὸσ δῆ-
λωσιν τῆσ καταγωγῆσ ἢ τοῦ γέ-
νοσ : ἀπό, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ
γεν. διαιρ. Hn 3, 3. 12, 1. 12, 3.

A 5, 2 (ex hereditate). 3) πρὸσ
δῆλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματοσ:
ἐνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1.
2, 2. A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸσ
δῆλωσιν συμφωνίας : συμφῶνωσ
πρὸσ Hm 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A
5, 2 (ex dodrante). 6, 2. (id. res
publica). 13, 6. 6) πρὸσ δῆλωσιν
ἐπιρρηματικῆσ σχέσεωσ : Hn 1, 2.
(e contrario). ex quo = ὅθεν Hn
5, 4.

ēa, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā)
ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque = et eam, id. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, id. idem.

ēdictum, i, οὖ., διάγραμμα, διάτα-
ξισ (ἔδικτον, ἡδικτον). Ἀναλαμ-
βάνοντεσ τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐ-
δημοσίεον διάγραμμα εἴτε πα-
ραλαμβάνοντεσ τοῦτο τελείωσ ἀμ-
τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων
(edictum tralaticium διάγραμ-
μα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-
τοντεσ εἰσ τοῦτο νέασ ἰδίασ δια-
τάξεισ. Ὁ τιμητῆσ Κάτων ἀνα-
λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-
λάσ νέασ διατάξεισ κυρίωσ πρὸσ
περιστολὴν τῆσ πολυτελείασ.

ēdo, edīdi, editum, 3. ἐκδίδω. in
vulgum ἐκδίδω εἰσ τὸ δημόσιον,
δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-
tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω. 2)
ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A 17, 1.
22, 4.

ef-fīcio (ex καὶ fācio), fēci, fec-

tum, 3 (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) ἀποτελεῶ, συναθροίζω (= colligo) Hn 10, 5.

ef-fūgiō, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τάς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἐκχυτος. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

egō, ἐγῶ.

egōmet (ego ἐγῶ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγῶ αὐτός.

e-grēdiōr (e καὶ grādīōr), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. efferō.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.

elegantīa, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενής διαγωγή (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἄ., ἐλέφας.

elīcīo (e καὶ lācīo), cūi, cītum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentīa, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὠνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (= γάρ).

e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

1. eō, ἐπίρρ., ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hm 2, 3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὥστε.

2. ēo, īi (καὶ īvi), ītum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντίθ. repo ἔρπω) Hn 3, 4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).

3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.

1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11, 2. A 2, 3.

eōque = et eō, ἐπίρρ., Hm 3, 1. ephēmēris, īdis, «ἐφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἐγγραφον).

eques, equītis, ἄ., (ἵππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester, tris, tre (ἵππικός), 2) ὁ τῇ ἵππικῇ (ἵππάδι) τάξει ἀνήκων. equitātus, ūs, ἄ., τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς.

equus, i., ἄ., ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς : (εἰς, πρὸς), 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν. Hm 4, 3. Hn 1, 3. 10, 1.

error, ōris, ἄ., πλάνη, ἀπάτη.

erūdīo (ex καὶ rudis, τραχύς), īvi, itum, 4 (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudivit filium ἐδίδαξε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

erudītus, (ἐξαισιώως) μορφομένος.

e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.

et, σύνδ., καὶ et-et καὶ -καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνησις) A 22, 2.

etīam, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2, 3.

etiamnum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἄναψε).

exarsi, ἰδ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.

excellenter, ἐπίρρ., ἐξαιρέτως.

ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ).

2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετακαλῶ.

exemplum, i, οὐ., (ἐκ τοῦ eximo. ex em - p - lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα. ex-ēo, īi, itum, īre, 4. ἐξέρχομαι, 2) fama exit φήμη διαδίδεται. (θρυλεῖται).

exercītus, ūs, ἄ., στρατός. Πληθ. -ūs = milites, copiae Hn 8, 1.

ex-hāurio, hāusi, hāustum, 4. ἐξαντλῶ.

existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμῆ.

exisse, ἰδ. exeo.

existīmo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A16,4 20, 5. 4) -mor θεωροῦμαι A 6, 1. exītus, ūs, ἔξοδος Hn 12, 3.

ex-pēdio (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, itum, 4. ἐκποδῶν ποιоῦμαι. 2) expedio me ἐκσφίζω ἑμαυτόν, ἀπαλλάττομαι (ξεμπλέκω, γλυτώνω).

expendo, pendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα]) ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. πρkm.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἔξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις, χρεώ-

νω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἰδ. expendo.

ex-perīor, pertus sum, perīri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινας», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-rōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exproscendus, ἰδ. exproscō.

ex-proscō, proscī,—, 3. (ἐξαιτῶ). 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν τινας.

exposūi, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις) exque eā ἀντὶ ex eāque ἰδ. is. ex-splendescō, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πόλεμος, ἢ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντιθ. intestinum bellum).

extra, πρόθ. μετ. αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm 2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.

extūli, ἰδ. effero.

exul, ūlis, ἄ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρρ., οὐκόλως.

facilis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος A 21, 2. ἰδ. celer.

facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραότης.

facio, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνείαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὀδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου (ἰδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαίρ.) facio οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω τὸ πᾶν].

aliquid pulchre θαυμασίως [κα-
λά] γνωρίζω τι. versuram δια-
πραγματεύομαι (συνάπτω) νέον
δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγενε-
στέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι
πράττοντες οἰονεὶ *vertebant*
(μετέβαλλον) *creditorem* (= ἤλ-
λασσον δανειστήν). *palam* ποιῶ
γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω,
μορφῶ. *domi factus* οἴκοι εἰθισμέ-
νος, γεγυμνασμένος.

facto, ἰδ. *fiō*. *quo facto* οὗ (=
τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γε-
γονός, οὗ ἔνεκα, διὰ τοῦτο.

factum, ἰ, οὐ., γεγονός, συμβάν,
Hn 6, 3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A.
18, 6.

factūrus, ἰδ. *faciō*.

factus, ἰδ. *faciō* καὶ *fiō*.

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1.
2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυ-
νατότης A 2, 2. 3) Πληθ. τὰ μέσα
πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, πε-
ριουσία, τὰ οἰκονομικά Hn 6, 2.
fāma, ae, (φήμη) 2) διάδοσις, θρυ-
λος.

fames, is, πείνα.

famīlia, ae, (ἐκ τοῦ *famūlus* οἰκέ-
της, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν ὑ-
πηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρεταί,
οἱ οἰκέται A 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς,
[τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3.
ἰδ. *pater familiās*.

familiāris, e, οἰκεῖος, φίλος A 16,
2. *res familiāris*, τὰ πατρῶα, ἡ
περιουσία A 2, 3. 4, 3. 6, 4. 2) οὐσ.

πιστός (ἔμπιστος) φίλος A 5, 1.
familiaritas, ātis, (σχέσις, οἰκογε-
νειακὴ) οἰκειότης (αἱ καλαὶ σχέ-
σεις).

familiariter, ἐπίρρ., οἰκειῶς, στε-
γῶς, συγκρ. *familiarius*.

familiās (γεν. = *familiāe*) ἰδ. *pa-
ter familiās*.

fastigium, īi, οὐ., (κορυφή) 2)
βαθμὸς (κοινωνικὸς).

favēo, *fāvi*, *fautum*, 2. (μετὰ δοτ.)
εὐνοῶ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ.
= πυρετοῦ προσβολαί.

fecēro, ἰδ. *faciō*.

fecī, ἰδ. *faciō*.

ferē, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.

fēro, *tūli*, *lātum*, *ferre*, ὑποφέρω,
ὑπομένω A 1, 3. φέρω Hn 4, 3.

calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ
δεινὰ (τὰς συμφοράς) τοῦ πολέ-
μου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρ-
πὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι
διά... (ἰδ. καὶ *fructus*). 2) ὑπο-
μένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιο-
τροπίας τινός) A 5, 1 ἰδ. *nobilis*
καὶ *pendo*.

ferocīa, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγε-
ρωχία, εὐψυχία.

ferrum, ἰ, οὐ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ
τῶν ὄπλων βία, τὰ ὄπλα.

fictilis, e, (πῆλινος ἐκ τοῦ *figo*
πλάττω). *vas fictile* (πληθυντ.
vasa fictilia) σκεῦος, πῆλινον, ἀγ-
γεῖον κεράμειον.

fīdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ *fī-*

do) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἢ αὐτοπεποίθησις ἰδ. animus.

fides, εἰ, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2, .3. 4. προστασία Hn 9, 3.

fīducīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentissima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.

filīus, īi, ἄ., υἱός.

filīa, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ἄ., (ὄριον, ὁρόσημον).

2) πληθ. τὰ σύνορα, ἢ περιοχὴ Hn 8, 1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1,3.

fīo, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 2. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδακτος) A 13, 4.

fistūla, ae, σῦριγγ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae puris συρίγγια πύου, συριγγῶδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.

flagitīum, īi, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀτιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶν καὶ φιλημάτων).

fluctus, ūs, ἄ., κῦμα A 6, 1. 2) fluctus (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἢ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγίς) ἰδ. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).

foedus, foedēris, οὐ., συνθήκη.

fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.

foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent).

foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ium).

forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.

formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμένος).

fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἂν τυχόν (ἀντὶ exspectans si forte) Hn, 8, 1.

fortis, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.

fortuīto, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.

fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19, 1.

2) τύχη, εὐτυχία Hm 4, 1. 3)

α) τύχη, μοῖρα A 3,3. 19,2.

β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9, 3.

A 2, 3. 4, 2. 21, 1.

forum, ī, οὐ., (ἀγορὰ). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δρασίαν του).

frater, tris, ἄ., ἀδελφός.
 frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.
 frequentia, ae, (πυκνότης). 2) frequentia, (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἄ., καρπός. 2) fructus rei familiaris αὐξησης τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὖ., σῖτος.
 frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα.
 frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην. frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustra), —, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.
 fuēram, id. sum.
 fuērim, id. sum.
 fuga, ae, φυγή.
 fugāram = fugavēram, id. fugo.
 fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω. 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, id. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.
 fui, id. sum.

fundamentum, i, οὖ., θεμέλιον.
 funus, funēris, οὖ., κηδεία, ἐκφορά, ταφή.

futūrus, id. sum.

G

gener, ĕri, ἄ., γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.
 generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπὸ τινος = ortus.
 generōsus, (εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν), γενναιόφρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικὸς A 3, 1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὖ., (γένος). 2) εἶδος.
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου) διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praetoram) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἐχουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.
 gestum, id. gero.
 gloriōr, 1. ἀποθ. hac re (de hac re) ἢ hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα

φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

graecē, ἐπίρρ., ἑλληνιστί.

graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

Grāius, ἰδ. Πίν. Ἱστορ. καὶ Γεωγρ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικότης, εὖνοια (ἐξ ἐκτιμῆσεως) A 2, 4. 6, 2. 21, 1. 3) καλὴ (φιλική) συνεννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1 ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρὺς, δεινός, ὀξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, itum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ὡς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ὡς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χειῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione habitā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαφιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 2. A 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος, percip-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χω νεύω] A 17, 3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περὶ ὧ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώω A 13, 2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius (τ.ξ. v e r s ū r a e) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὄρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνεσεως) κατοικῶ (ἔχω ὠραῖο στίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, εἰς ἔνδειξιν ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἦτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρα-

σιῶν. Ἴδ. accedo.
 hereditas, ātis, κληρονομία.
 herediūm, īi, οὐ., κληρονομία. he-
 redium a patre relictum κληρο-
 νόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλει-
 φθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρι-
 κὸν κτῆμα.
 heres, ēdis, ἄ., κληρονόμος.
 hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ.
 huic κ.τ.λ.) οὗτος, ὅδε.
 hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.
 hinc, ἐπίρρ., ἐντεῦθεν. (τοπ. κ. χρον.)
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς
 ἄντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historia, ae, (ἱστορία). 2) συστη-
 ματικὴ ἱστορία. contexta συνε-
 χῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία
 (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16, 3.
 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ
 ἔργα C 3, 3.
 hodiē, ἐπίρρ., σήμερον.
 homo, hominis, ἄ., ἄνθρωπος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῶον) Hn 3, 4.
 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κό-
 σμος) A 13, 6.
 honos, ōris, ἄ., τιμὴ, ἐκδήλωσις
 τιμῆς A 6, 4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιω-
 μάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18, 5.
 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ
 τιμαὶ C 1, 1. A 6, 2.
 hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hor-
 tatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ
 (τινός).
 hortus, ī, ἄ., (κῆπος). 2) πληθ.
 «παράδεισος», περίβολος (πάρκo))
 hospitium, īi, οὐ., φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
 hostis, is, ἄ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς
 (τῆς πατρίδος).
 hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτον τὸν τόπον,
 εἰς τοῦτο τὸ μέρος.
 huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.
 humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὐ-
 μουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορ-
 ρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς
 ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευ-
 ματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ἀ-
 νωτέρα, (ὑψηλὴ, λεπτή) μόρφω-
 σις A 3, 3. 3) λεπτότης τρόπων,
 κοινωνικότης, εὐγένεια A 16, 1.
 humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός).
 2) ταπεινός.

I

iācio, (πρόφερε jacio), iēcī, iac-
 tum, 3. ῥίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥί-
 πτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη.
 ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in
 cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12, 1.
 idem, eādem, īdem, ὁ αὐτὸς (γεν.
 eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem
 αὐτὸς οὗτος.
 idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo
 ...quod τούτου ἕνεκα... (δι)ότι.
 idoneus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
 igitur, σύνδ., λοιπόν.
 ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς
 ἄντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud, (γεν. illūus, δοτ. illī κ.τ.λ.) ἐκεῖνος.
 il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.
 illustris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3, 2. 3) res illustriς ἔργον αἰγλῆεν (ἔξοχον) A 18, 2.
 illūsus, ī. illudo.
 imāgo, gīnis, (εἰκών). 2) πληθ. αἱ κήρινα εἰκόνες τῶν προγόνων.
 imitātor, ōris, ἄ., μιμητής, ζηλωτής.
 immīsi, īd. immitto.
 im-mitto, 3. («εἷω τρέχειν», «σεύω»). 2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμη, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.
 immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola = κριθαὶ χονδροκοπανισμέναι, ἃς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.
 im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, ītum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.
 imperātor, ōris, ἄ., ἀρχηγός, στρατηγός Hm 2, 3. Hn 3, 1. 5, 2 C 3, 1. 2) αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A 19, 1.
 imperīum, īi, οὐ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ὄλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5, 3. orbis (γεν.) terrarum ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασιλείον, κράτος Hm 2, 5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut. προστάσσω τινί, ἴνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) doctrinis quibus puerilis aetas impertiri debet, erudivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν.

impetrārim = impetravērim, īd. impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraesentiārum, (δημῶδης ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ.ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρ., ἀφρόνως.

īmus καὶ (infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferior, κατώτατος ἰδ. intestinum.

in, πρόθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως ἰδ. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2 II. (μετ' ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5, 1. 2, 3. 11, 4. C 1, 1. 3, 5. A 18, 1. 2. 3. 20, 3. 2) ἐπὶ χρόνου κατὰ + αἰτ. Hn 4, 3. C 1, 2. 2, 2. A 1, 3. 17, 1. 21, 5. 3) πρὸς δήλωσιν ἄλλων σχέσεων: α') πρὸς δήλωσιν περιστάσεων, ὑφ' ἃς διατελεῖ ἡ συμβαίνειντι:

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δῆλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo...erat ἐν τῷ νεαροῦ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ἧς τις εὐρίσκεται : in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ : in eis (ἀντὶ in numero eorum) μεταξύ τούτων Hm 2, 4. Hn 4, 4. 12, 2. 13, 2. A 13, 3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾶ τι : pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), ndi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5, 2. 2) ἐξάπτω Hn 2, 1.

in-cido (in καὶ cado), cidi, —, 3. (εἰσπίπτω). 2) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, ceptum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incola, ae, ἄ., κάτοικος.

incredibilis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ῥ. dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου κρεῖτ-

τον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα. indicium, ii, οὐ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indico, 1. δηλῶ, φανερώω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [= in] καὶ egeo), ūi, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας. medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5, 3. 3) προτρέπω Hn 8, 1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, ιδ. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dulsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (να καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industria, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3, 4. 3) ἐθελοπονία A 13, 4.

in-ēo, ii (σπανιώτ. īvi), itum, ire, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερεητ. καὶ ars τέχνη] = ἄτεχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.
 in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.
 infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.
 infimi, ōrum (ιδ. imus), οὐσ., οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
 infinitus, (ἄπειρος). 2) ὑπέμετρος.
 in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias ire αἰτ. πληθ.) ἀρνοῦμαι.
 ingenium, ii, οὐ., (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.
 inīcio [πρόφ. injiēio] (in και iācio), iēci. iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.
 inīi, iniēram, ιδ. ineo.
 inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικάι διαθέσεις.
 inimicus (in και amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὐσ. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.
 inīquus (in και aequus) ἄνισος. 2) ἄδικος.
 initium, ii, οὐ., ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.
 in-nitor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.
 innixus, ιδ. innitor.
 inopia, ae, ἔνδεια, inopia publica, ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικάι τοῦ

κράτους δυσχέρειαί.
 inprīmis (imprimis και in prīmis), ἐπίρρ., ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.
 inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.
 in-sciens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
 insidiae, arum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12, 2.
 insidiōr, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.
 in-stitūo (in και statūo), tūi, tūtum, 3. (ιδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2, 4. C 3, 3. A 14, 2. 3) ἀποφασίζω Hn 8, 3.
 insūla, ae, νῆσος.
 intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.
 intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως, ἀμέτρως.
 inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.
 inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει 'ς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20, 2.
 intercessisse, ιδ. intercedo.
 interdum, ἐπίρρ., ἐνίοτε.
 inter-ēo, ire, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

- λυμαι Hm 4, 3. Hn 2, 4. 2) ἀπο-
 θνήσκω (χάνω τὴν ζωὴν μου) Hn
 13, 1.
 interfēci, ἰδ. interficio.
 inter-ficio (inter καὶ fācīo), fēci,
 fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτεί-
 νω. interficior ἀποθνήσκω, φο-
 νεύομαι.
 interficiendus (=interficiendus
 ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc
 interficiendum πρὸς τὸ φονεῦ-
 σαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τού-
 του.
 interiērim, ἰδ. intereo.
 interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξὺ (χρό-
 νῳ).
 interior, ἀ. καὶ θ., interiūs, οὐ.,
 (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότε-
 ρος, ἰδ. consilium.
 interiērem, ἰδ. intereo.
 interiūtus, ūs, ἀ., ἀπώλεια, θάνατος.
 inter-rōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέ-
 σω). 2) με παρεμβαίνω, ἐπεμ-
 βαίνω, (δανείζω χρήματα).
 interprētor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.
 inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, πα-
 ρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμ-
 μετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος
 (ἀναμειγνύομαι).
 intestīnum, i, οὐ., ἔντερον. imum
 intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυ-
 σμένον ἔντερον, τ.ἔ. ἡ τελευταία
 μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
 intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός·
 πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν,
 ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος,
 (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
 intīme, ἐπίρρ., οἰκειότατα.
 intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἔνδον). 2)
 ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Hn 11, 4.
 in-vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακα-
 λύπτω, ἐξευρίσκω.
 inventūrus, ἰδ. invenio.
 in-veterasco (ἐναρκτικὸν τοῦ in-
 vetēro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω.
 2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιω-
 νίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A
 2, 5.
 invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος,
 ἀνίκητος.
 invidīa, ae, φθόνος.
 invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
 iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor),
 ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χά-
 ριν παιδιᾶς.
 Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
 ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς
 οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας
 ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn
 10, 5.
 irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ.
 ὀργίζομαι.
 irātus, παρωργισμένος ἰδ. iras-
 cor.
 ire, ἀπαρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.
 ir-rīdēo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum,
 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.
 is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
 itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita
 multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχί
 τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον, ὁ-
 λίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,
1. 2) σύνδ. ὄθεν.

itemque (=et item ἐπίρρ.) ὡσαύ-
τως, ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it [in]er), γεν. itinēris
οὐ., πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).
itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5, 3.

C 2, 2. 2) δεύτερον Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
πνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὐ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudiciūm (πρόφ. iudiciūm), ἴι, οὐ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6,3.
ιδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio (ἀ-
φαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμέ-
νως A 15, 3.

iūdīco (πρόφ. iudīco), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico
aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον),
καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξο-
ρίζω. hostem iudicatum καίπερ
κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρὸν (τῆς
πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω
Hn 13, 2. A 13, 3. 16, 1. 20, 5.
4) συνάγω, συμπεραίνω A 15,3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
φαιρ. Iove, ἀ., Ζεὺς, Iuppiter
optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὀρκί-
ζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iuris, οὐ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6,3.

3) iuris consultus, ἀ., ὁ νομομα-
θής, (δεινὸς νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iu-
rando), οὐ., ὄρκος (τῶν πολι-
τῶν), ἔνορκος διαβεβαίωσις. Ὁ
ὄρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sa-
cramentum.

iussi, ιδ. iubeo.

iuveneus, i, ἀ., (πρόφ. juveneus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iūvit, ιδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'
αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.
πλησίον.

K

Kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
καλῶ), Καλάνδαι (Καλένδαι), τ.ἔ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie Kal. (=Kalendas) Aprīles
τῆ προτεραία τῶν Καλανδῶν τοῦ
'Απριλίου (ἦτοι τῆ 31 Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἀ., μόχθος, ταλαιπωρία.
laccio, īvi, ītum, 3. «καταπει-
ράζω», προκαλῶ.

lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

lapis, īdis, ἀ., (λίθος). 2) «ἄρος»,
«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (= ἔχων 1000), ὁ
μυλιοδείκτης λίθος, τὸ μυλιάριον
(=1000 ῥωμαϊκὰ βήματα), ιδε
καὶ passus.

- largitio, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).
- laus, laudis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.
- lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ὅθεν λελούμενος, λ ο υ σ μ έ ν ο ς). 2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγῶις»), εἶμαι πολὺ γενναιόδωρος (ἐν τῇ ζῳῇ).
- lectica, ae, ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
- lecticula, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectica), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.
- lectio, ōnis, ἀνάγνωσις.
- lector, ōris, ἀ., ἀναγνώστης.
- legatus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.
- lego, legi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- lēvis, e (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρῦτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτός A 22, 3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος, A 15, 1.
- lēvo, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.
- liber, bri, ἀ., βιβλίον.
- liberalis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.
- liberalitas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.
- liberaliter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.
- librarius, ii, ἀ., ἀντιγραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.
- littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή. 3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχνη (σπουδαί) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.
- litteratus (δεδιδραγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).
- litus, ōris, οὐ., ἀκτή, παραλία.
- locuplētus, 1. πλουτίζω (τι διά τινος).
- locus, i, ἀ., (πληθ. loca, ōrum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1, 2. Hn 11, 1. A 20, 1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2, 4. Hn 3,4. εὐνοϊκὸν (διὰ τὸν ἀντίπαλον) σημεῖον, εὐκαιρία βλάβης Hm 1, 2.
- longē, ἐπίρρ., (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκρ. longius (=diutius).
- longus, μακρὸς, σχοινοτενής (ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου).
- lumbus, i, ἀ., ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbāgo ἰσχιᾶς, ὀσφυαλγία).
- luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ., μᾶλλον.
 magister, tri, ἄ., (ἄρχων). 2) magister equitum ἑπάρχος.
 magistrātus, ūs, ἄ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hn 7, 2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφρέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18, 6.
 magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).
 magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσοστὸν A 14, 3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.
 magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12, 3. 2) πολυάριθμος Hn 3, 2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4, 1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20, 5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἄ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maximus μέγιστος.
 mālē, ἐπίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.
 malle, πρτ. ὑποτ. τοῦ ῥ. malo.
 malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), μᾶλλον θέλω, προσιμῶ.
 mālum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν.
 malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἔξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ὄrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἄ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei maniceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτῆς, ἐνοικιαστής).
 mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.
 mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.
 mansi, ἰδ. maneo.
 manus, ūs, χεῖρ ἰδ. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4, 3.
 mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (= fretum) Hm 4, 1.
 maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6, 1.
 mater, tris, μήτηρ.
 matrimonīum, īi, οὐ., γάμος, συνουκίσιον.
 matūrē, ἐπίρρ., προώρως.
 maximus, ἰδ. magnus.
 medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν.
 medicus, i, ἄ., ἱατρός.
 medimnus, i, ἄ., μέδιμνος (μέτρον ἀττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.
 mediocris, e, μέτριος, μέσος A13,3. 2) μτφρ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.
 meditor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω)).

- mēmōr, ōris, μνήμων.
 memoriā, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8, 2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13,3.
 mendaciūm, īi, οὐ., ψεῦδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
 mensis, is, ἄ., μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentiō, ōnis, μνεῖα. mentione factā μνεῖας γενομένης.
 mercennariū, μισθοφορικός.
 merēo, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 meritō, ἐπίρρ. δικαίως.
 -met, μόρ. ἐγκλιτ. γε ἰδ. egomet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 migro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, litis, ἄ., στρατιώτης.
 mille, ἄκλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
 minor, ἄ., κ. θ., minus οὐ. (γεν. minōris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἤσων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
 minus, συγκρ. ἐπίρρ., ἥττον, ὀλιγώτερον. minus robustus=non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλιγον ἰσχυρός.
 miror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 mīsi, ἰδ. mitto.
 mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
 moderatiō, ōnis, μετριασμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετρίότης, περιορισμός.
 modicus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modius, īi, ἄ., μόδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας=1/6 τοῦ ἄττικοῦ μεδίμνου). Γεν. πληθ. (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 mōdō, ἐπίρρ., μόνον. modo-modo ὅτε μὲν-ὅτε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 mōdus, ī, ἄ., τρόπος 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2,6.
 mons, montis, ἄ., ὄρος.
 monumentum, ī, οὐ., (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
 morbus, ī, ἄ., νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 mōrior, mortūus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 mōror, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu-

tius morarētur, ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὁ σ ο ν ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) A 20, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ., ἔθος A 6, 2. 2) πληθ. (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3, 5. A 5, 3. 14, 2. 19, 1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3, 3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, īnis, πληθὺς, πλῆθος, σμῆνος (κ ο π ἄ δ ι).

multō, ἐπίρρ., πολλῶ, πολὺ.

multus, πολὺς Hn 1, 2. 5, 3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐσ. multa, ōrum, οὐ., πολλὰ Hn 2, 3. 4) πολὺς, μέγας C 3, 4.

munditiā, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipiūm, īi, οὐ., ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἄρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαίωματα τοῦ ῥωμαίου πολίτου.

munīo, īvi, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ĕris, οὐ., λειτουργία, (καθηκόν). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὖνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ī, ἄ., (τοῖχος). 2) muri (πληθ.) τὰ τεῖχη τῆς πόλ., τείχισμα.

mutatiō, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχή). mūtō, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν [ἀφοῦ ἔλαβε] τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον: ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγούμαι.

nāscor, nātus sum, nāsci, 3. ἀποθ.

ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusilla (ἀφαιρ.=Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης. natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natīo, onis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22, 2. 2) χα-
ρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ
φυσικὸν A 5, 1. 17, 3.

natus, ιδ. nascor.

naufragium, ii, οὐ., ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός, castra nau-
tica, τὸ ὀρηκτήριον τῶν νεῶν,
νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅ-
στις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων
μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν
νεωλοκουμενων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium na-
vale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ., ἕνα μῆ, ὅ-
πως μῆ.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ., εἰ, ἄν...

nēs ἢ nēque, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ
οὔ, καὶ μῆ, καὶ δέν, καὶ νὰ μῆ.

necesse, ἄκλ., necesse est δεῖ, ἀ-
νάγκη εἶναι.

necessitudo, inis, (ἀνάγκη). 2)
σύνδεσμος (ὕπηρεσιακός). C 1,3.

Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς
τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κληῖρος
(=sors, τ.ἔ. ἢ τοῦ θείου κρίσις)
εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀρ-
ρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς
οὗτος οὐδὲν διέφερον ἐκείνου, ὁ
ὁποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς
τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη
σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-
λεῖτο necessitudo. 3) εἰκειότης,
στενὸς δεσμὸς ἢ σχέσις μεταξὺ
συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A
19, 4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὀ-
νομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅ,τι
ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυσικὸς
νόμος, ἱεροσυλία ιδ. duco ἐν τέ-
λει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω
ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtium, ii (nec καὶ otium), ἀ-
σχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini,
αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ
τοῦ nē καὶ hēmo [= homo]),
οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς =
nullus A 19, 3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, ιδ. nec. 2) neque multo
post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ
πολύ.

nēuter (nē-ūter), néutra, néutrum
οὐδέτερος. in néutram partem,
εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε
πάρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον) ιδ.
conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nullī
rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ., κατ' οὐδέν A 21, 5.

nihilō, ἐπίρρ., (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ ni-
hilum, i, οὐ., οὐδέν). nihilō
setius οὐδέν ἤττον.

ni-si, σύνδ. εἰ μῆ, ἐὰν μῆ (=si non).

nego nisi (=dico non... nisi) λέ-
γω ὅτι δέν... ἐὰν μῆ, λέγω ὅτι τό-
τε μόνον..., ἐάν.

nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ no-
sco]). 2) οὐσ. πληθ. nobiles, ium
ἄ., οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

Ῥώμη ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἤρξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2,3. 3) ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι, θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμένος A 1, 3.

nocendus, ἰδ. noceo.

nocēo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.

noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῶ) νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nolē (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomen, īnis, οὖ., ὄνομα. sine nominibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος). suo nomine ἰδ. suus.

nomīno, 1. ὀνομάζω.

nōn, οὐ, οὐκ, (ὄχι, δέν).

nonaginta, ἀριθμ., ἐενήκοντα.

nonnihil, ἔστιν ὅ τι, τί. nonnihil tempōris τί χρόνου, χρόνον τινά. οὖσ. nonnulli, ōrum, ἀ., τινές.

nōnus, ἕνατος.

notitiā, ae, γινῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4. A18,2. ἀναφέρω, μνημονεύω A18,3.

novem, ἑνέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nūbo, psi, ptum. 3. (καλύπτω διὰ πέπλου), 2) ἐπὶ γυναικὸς alicui λαμβάνω τινά σύζυγον (ὑπανδρεύομαι).

nullus, (γεν. nulliūs, δοτ. nulli, κ.λπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3. 18,2. 2) οὖσ. οὐδεὶς Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.), εἰ, ἄν... numērus, i, ἀ., ἀριθμὸς A 12, 4. 2) δύναμις Hn 2, 1.

numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.

nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiāe, ārum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nūpta, μτχ. ἰδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἕνεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obductā nocte (ἐνν. caelo) ἐξαπλωθείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός, (ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ).

obductus, ἰδ. obduco.

obiēci, ἰδ. obicio.

obīcio (πρόφ. objicio, ob και jācio), iēci, iectum, 3. (προβάλλω). 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσομαι. quo repentinō visu obiecto οὔ (= τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκῆτου θεάματος ἀντιπαχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.

obītus, ūs, ἀ., (ob + eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob και sacro), 1. ἐξορκίζω, ἱκετεύω ἰδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἔπομαι). 2) studiis (δοτ.) = εἶμαι (ψυχή καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

τάς μελέτας, ἐπιδίδομαι A 2, 2. observantia, ae, (λεπτή εὐλάβεια). μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως). obses, obsidis, ἄ., ὄμηρος. ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ. obstinatīo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς. obtestatīo, onis (ἐπιμαρτυρία). obtestationes patris οἱ τοῦ πατρὸς ἐξορκισμοί, (αἱ θερμαὶ) ἱκεσίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρὸς. obtigi, ἰδ. obtingo. ob-tinēo (ob καὶ tēnēo), tinūi, tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω A 6, 4. 2) διατηρῶ A 1, 1. ob-tingo (ob καὶ tango), tīgi, —, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρω δίδομαι. obtrectatīo, ōnis, (κακοήθης) ἄμιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός. obviam, (ἐπίρρ., εἰς ἀπάντησιν). 2) obviam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι, ἰδ. καὶ venio. occasio, ōnis, εὐκαιρία. oc-cido (ob καὶ caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre occiso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. occupatīo, onis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.

oc-cūpo (ob-cāpio), 1. κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἢ copias) εἶμαι ἀπνησχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν. occupo saltūs, exītūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω, καταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς ἐξόδους. octoginta, ὀγδοήκοντα. oculus, i, ἄ., ὀφθαλμός. odium, ii, οὖ., μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος. of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, (πειράζω). offensio, ōnis, σύγκρουσις, δυσἀρέσκεια, δυσἀρέστησις. officium, ii, οὖ., 1) (προθυμία εἰς τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης, καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφεσις τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις ἢ ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, καθήκον A 6, 5. o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγῆσει). omnis, e, πᾶς Hn 2, 1. 9, 2. 2) ὅλος, ὀλόκληρος Hn 3, 1. 9, 3. A 3, 2. 14, 3. opera, ae (ἐργασία, προσπάθεια). 2) cuius operā (ἀφαιρ.) οὗ τῆς ἐνεργείας (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι) Hn 7, 3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1, 1. operio, rūi, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
 oppidum, i, οὐ., πόλις.
 op-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ
 (γεμίζω).
 opplētus, ιδ. oppleo.
 op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi,
 pressum, 3 (καταπιέζω). 2) κα-
 ταβάλλω, ἀφανίζω.
 op-pugno (έντονώτερον τοῦ obsi-
 dēo), 1. πολιορκῶ.
 ops (έν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον έν
 τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
 ope) πληθ. opes (γεν. opum),
 δύναμις, ἰσχύς Hn 10, 2. 2) βοή-
 θεια Hn 1, 3. 3) χρηματικά μέσα,
 περιουσία A 2, 2. 4.
 optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus),
 ἄριστος, ἐξαιρέτος, ἐξαισιος, ἐπι-
 τηδειώτατος, ἐπιδεξιώτατος.
 oratio, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντο-
 μος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς
 C 3, 3.
 orātor, ōris, ἄ., ῥήτωρ.
 orbis, is, ἄ., (κύκλος). 2) orbis
 terrārum ἡ οἰκουμένη.
 ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρο-
 νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne
 enumerō) έν (χρονολογικῇ) δια-
 δοχῇ καταγράφω.
 ordo, ordīnis, ἄ., τάξις A 18, 3. 2)
 τάξις, θέσις (έν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
 6. ordo equester ἡ ἱππὰς τάξις, ἡ
 τάξις τῶν ἱππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.
 orīgo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. O-
 rigīnes « Ἀρχαί » C 3, 3. 3) γένος,
 οἰκογένεια A 1, 1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δέν-
 δρον A 18, 2.
 orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ.
 (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orior
 a + ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἄνευ τῆς προ-
 θέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans
 quis a quōque (=et a quo) or-
 tus (ένν. e s s e t) quos honores
 (cepisset) quibusque tempori-
 bus cepisset (honores) ἀναφέρων
 τίς [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καὶ]
 ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς
 (τιμητικὰ ἀξιώματα) [κατέλαβε]
 καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε)
 κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18, 3.
 oris, ιδ. os.
 ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἐξωπλι-
 σμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργίσκον),
 μεθ' ὄλης τῆς σκευῆς του. Hn 3, 4.
 orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖζω, λαμ-
 πρύνω.
 oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
 que obsecro θερμῶς ἰκετεύω, (ἐξ-
 ορκίζω) ιδ. obsecro.
 ortus, ιδ. orior.
 ōs, ōris, οὐ., (στόμα). 2) (φωνητι-
 κὸν ὄργανον), λόγος (ἐλκυστικός).
 oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα) φιλῶ.
 os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
 κνύω Hn 11, 2. 2) δηλῶ Hn 12, 5.
 ostentatio, ōnis, μεγαλαυχία, καύ-
 χησις, ἐπίδειξις (μ α τ α ί α).
 otīum, īi, οὐ., (ἀπραγμοσύνη). 2)
 (ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
 ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη»
 εἰρήνην (ἀντίθ. bellum).

P

paci, δοτ. τοῦ pax.
 paene, ἐπίρρ., σχεδόν.
 palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἰδ. facio.
 par, paris, ὁμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.
 pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,
 δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par
 non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-
 τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-
 cipibus (δοτ.) ὁμοιος τοῖς μεγά-
 λοις (τ.ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν
 ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
 σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).
 par... ac ὁμοιος.. ἤ, ὁμοιος...
 καί, ὁμοίος τινι... .. in pari peri-
 culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
 στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2,1.
 pārēō, rūi, —, 2. (φαίνομαι). 2)
 ὑπακούω, πείθομαι.
 pārō, 1. bellum παρασκευάζω πό-
 λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
 λεμον.
 pars, partis, μέρος, τμήμα A 2, 3.
 2) πλευρὰ Hn 12, 3. 3) κόμμα A
 2, 2 partes Sullānae (Cinnānae)
 ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
 Κίννα). partes optīmae τὸ ἀρι-
 στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-
 κὸν) κόμμα, ἤτοι οἱ optimātes,
 (γεν.) -ium.
 parum, ἐπίρρ., ὀλίγον. non parum
 ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.
 passus, Hn 13, 3. A 2, 4. ἰδ. patior.
 passus, ūs, ἄ., βῆμα, ῥωμ. βῆμα
 =5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρου. Ἐ-
 πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passūm decem=χιλιάδες
 βημάτων δέκα (=10 ῥωμ. μίλια),
 δηλ. 14.800 μ., ἤτοι 15 περίπου
 χιλιόμετρα.
 patē-fācio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
 facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.
 loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-
 τὰ, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὀ-
 δοποιῶ τὰ ἄβατα.
 patefēci, ἰδ. patefacio.
 patēō, tūi, —, 2. ἀναπέπταμαι. ho-
 nores patent τὰ ἀξιώματα ἀνα-
 πέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ
 πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευ-
 θέρα (ἀνοικτή).
 pater, tris, ἄ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς
 τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-
 κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).
 patres conscripti (=senatores)
 [ἰδ. conscriptus]. pater familias
 (familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος
 τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντι familiae), ἄ.,
 ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
 pātior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.
 ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-
 πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,
 3. A 2, 4. 5.
 patriā, ae, πατρίς.
 páucus, (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν
 μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι
 (τὸν ἀριθμόν).
 páulum, ἐπίρρ., μικρόν, ὀλίγον. pau-
 lum modo ὀλίγον μόνον.
 pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰ-
 ρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης A 18, 2.

pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκα-
τάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς
ξηρᾶς.

pedisēquus, i, ἄ., (pes καὶ sequor)
ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμε-
νον).

pello, pepuli, pulsum, 3. ὠθῶ,
ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
κρούω, νικῶ.

pendo, pendendi, pensum, 3. (στα-
θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

pepuli, id. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
α) τοπικῶς Hn 4, 2. per lumbos
κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δήλωσιν
τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα
τῆς συγκλήτου, καλυούσης (μὴ
ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ., πᾶν ἐξ ἴσου,
(πᾶν ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
νονικῶς.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).

propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
τωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑ-
πατείας).

perceptus, id. habeo.

per-cipio (per-cāpio), cēpi, cep-
tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
4, 3.

peregrinatīo, ōnis, ἀποδημία, δια-
τριβὴ ἐν ξένη χώρα.

per-ēo, ii, itum, ire, ἀπόλλυμαι,
ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω
(τίθεμαι ἐν ἀσφαλείᾳ) Hn 7, 6.

perfunctus, id. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ.
(ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνώ)
μόχθους.

pericūlum, i, οὖ., κίνδυνος.

peritūrus, id. pereo.

peritus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ δι-
έλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός),
ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου).

perpetūo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδια-
λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetūus, (διηνεκῆς), ὅλος C 1,3.

2) odium perpetuum μῖσος διαρ-
κές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hm 4,3.

per-scribo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λε-
πτομερῶς, διεξοδικῶς,
ἀκριβῶς).

persecūtus, id. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκα-
ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
Hm 1, 4. 2) (ἐνν. scripturā=γρα-
φῆ) ἐκθέτω ἐγγράφως (κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν), περιγράφω, πρα-
γματεύομαι C 3, 4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēram, ιδ. persuadeo.

(pertaedet), pertaesum est, 2.
ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) ne-
gotii suscepti κόρος, ἀηδία, ἀ-
νία (βαρεμὸς) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
ληφθέντος (ὕπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
ἔργον. A 15, 2.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. κατα-
πλήττω.

perterrītus, ιδ. perterreo.

pertinaciā, ae, τὸ ἐπιμονον, ἐπιμονή.

pertinēo (per-tēneo), tinūi, (ten-
tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.

per-turbo, 1. ταραττώ, εἰς ταραχὴν
φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vēnio, 4. ἀφικνοῦμαι, perve-
nio ad desperationem περιέρχο-
μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
πελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
vertō mores διαστρέφω, διαφθεί-
ρω τὰ ἥθη.

petiērim = petiverim, ιδ. peto.

pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (ὄρω,
πρβλ. πέτομαι), ἐπιφέρωμαι 2) pe-
to ut παρακαλῶ νά... 3) Etruriam
διευθύνωμαι εἰς Ἑ. Hn 4, 2. 4)
honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα sa-
lutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν
διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζη-
τοῦμαι.

piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα
ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι:
πρὸς θεοὺς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
στενοὺς συγγενεῖς). 2) σεβασμὸς,
εὐσέβεια, ἢ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
ἀγάπη A 5, 1. ἢ πρὸς τοὺς γονεῖς
ἀγάπη A 17, 1.

plebes, εἰ, ὁ λαὸς (ὡς τάξεις, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
καὶ τὴν σύγκλητον) ιδ. tribunus.
plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ
πολλοί, ἢ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὖ., μόλυβδος.

plurimus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
στος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) ar-
mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
2) plus ὡς οὖσ. οὐδέτ. (μετὰ
γεν.): plus salis πλέον κομψότη-
τος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς
ἐπίρρ., πλέον.

roena, ae, ποιινή.

Roenus καὶ συνήθ. πληθ. Roeni,
ōrum, καὶ ἐπίθετον Roenicus,
(ιδὲ Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis
(πρβλ. roena [ποινή] — rūnio,
moenia—mūnio).

roēta, ae, ἀ., ποιητής.

roētīcē, ēs, (αἰτ.-en), (ἐλληνικὴ
καὶ ῥωμαϊκὴ) ποιήσις.

roētīcus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς...)
rol-licēor, citus sum, 2. ἀποθετ.
ὑπισχοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funē-
ris, πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής
κηδεία (ἀκολουθία ταφῆς).

pōno, posūi, positum 3. (τίθη-
μι). 2) principem (τάττω τινά)
ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
pono statuam ιδρύω, ἀνεγείρω
ἀνδριάντα.

popūlus, i, ἄ., λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτῆσις (ιδία κτῆ-
σις ἀκινήτου), κτῆμα.

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.

possum, potūi, posse, δύναμαι.

ut omnes honores quos possent
(ἐνν. h a b ē r e) haberent ὥστε
νὰ ἐπιδαφιλεύσωσι πάσας τὰς τιμάς,
ἄς ἡδύναντο νὰ (ἐπιδαφιλεύσω-
σιν).

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ.

2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post
πολλῶ (πολὺ) ὕστερον.

postēā, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα.

posteaquam, σύνδ. ἀφοῦ = post-
quam.

postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.

postquam, σύνδ. μετὰ πρμ. ὀριστ.

ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. ὀριστ.
ὕστερον ἢ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ.

postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4.

2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρμφ.)
Hn 12, 3.

posuēro, ιδ. pono.

potens, ntis (δυνάμενος). 2) ὑ-
περθ. potentissimus μέγα δυ-

νάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων
(ἄσκῶν).

potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ
ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν
ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχὺς A

4, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C

2, 3. 3) sum in potestate meā

εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι

ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui

facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυ-

τοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν ἑαυ-

τόν μου ἐκτεθειμένον, ὥστε νὰ συλ-

ληφθῆ ὑπὸ τινος (ὡς αἰχμάλωτος).

Hn 9, 1.

potiūs, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ.

potissimum μάλιστα, κατὰ προ-

τίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6.

ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3, 3.

potuēro, ιδ. possum.

potuisse, πρμ. ἀπρμφ. τοῦ ῥ.

possum.

praebēo (prae καὶ hābeo), būi,

bītum, 2. (παρέχω). 2) me eā-

dem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω

ὁμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν :

παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περισκέ-

ψεως).

praeceptum, i, οὖ., διδασκαλία,

δόγμα A 17, 3. 2) διαταγή, ἐντο-

λή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν. :

κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11, 4.

prae-cīpio (prae καὶ cāpio) προ-

λαμβάνω. 2) ut διατάσω... νά.

prae-cīpue, ἐπίρρ., ὅλως ἰδιαιτέρως,

ἐξαιρέτως.
 prae-dico, 3. προλέγω A 16, 4.
 prae-dico, 1. αναφέρω, μνημονεύω
 A 13, 7.
 praedium, ii, ού., κτήμα, γαιοκτη-
 σία.
 praesesse, ιδ. praesum.
 praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρα-
 τῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
 ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
 του ἢ στρατηγοῦ εἰς ῥωμ. ἰππεῖς,
 διοίκησις, ὑπαρχία.
 praefectus, i, ἀ., ἐπιτηρητής, ἐπό-
 πτης (ἐν Καρχηδόνη). Ἀντιστοι-
 χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.
 praefūi, ιδ. praesum.
 praemium, ii, ού., βραβεῖον, ἀντα-
 μοιβή.
 praes, praedis, ἀ., (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
 λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
 μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγυήσις).
 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
 prae-scribo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ
 τῶν προτέρων παραγγέλλω, προ-
 διαγράφω, διατάσσω.
 praesens, ntis, παρὼν ιδ. prae-
 sum.
 praesidium, ii, ού., (φρουρά, στρα-
 τός). 2) πληθ.=castra nautica.
 praestitisse, ιδ. praesto.
 prae-sto, stiti, stitum, 1. ὑπερ-
 βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
 1, 2. A 3, 3. 18, 5. 2) ἐκτελῶ, πρα-
 γματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15, 1.
 prae-sum, fūi, esse (προΐσταμαι).
 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ

praesesse coepit (praefuit ἤρξε).
 3) potestati προΐσταμαι ἐξουσίας.
 διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.
 praeter, πρὸθ. μετ' αἰτ., πλήν, ἐκτός
 Hn 3, 4. A 14, 3. 2) παρὰ + αἰτ.
 Hn 12, 5. 3) κατ' ἐξαιρέσειν, ἐκτός
 A 1, 3. 2, 4.
 praeter-ēā, ἐπίρρ., ἐκτός τούτων,
 πρὸς τούτοις, πλήν τούτου.
 praeter-ēo, ii, itum, ire, παρέρ-
 χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
 praeterībo, ιδ. praetereo.
 praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλήν.
 praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
 praetor, ōris, ἀ., (πραίτωρ), στρα-
 τηγός (τὸ ὑπατον πολιτικὸν ἀξίωμα
 ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).
 praetūra, ae, στρατηγία.
 prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.)
 δέησις, παράκλησις.
 prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
 ζω), καταδιώκω (πεισματοδῶς),
 πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
 dine κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
 νείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).
 pretium, ii, ού., (τιμή). 2) ἀργύ-
 ριον, χρήματα.
 (prex), ιδ. preces.
 pridie, ἐπίρρ., τῇ προτεραίᾳ. pri-
 die Kal(endas) Apriles τῇ προ-
 τεραίᾳ τῶν Καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
 λίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).
 primo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
 primum = primo, ὁ ιδέ.
 primus, πρῶτος.
 princeps, cīpis, ἀ., (ἀρχων), πρῶ-

τος Hm 3, 3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2, 6. ἡγεμῶν A 20, 5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17, 3. πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιταί), οἱ μεγάλοι Hn 9, 3. A 3, 1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16, 4. 19, 2.

principātūs, ūs, ἄ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5, 4. (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2, 2.

prior, ἄ., καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristinus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.

priusquam, σύνδ., πρὶν ἢ, πρὶν.

privātus, i, ἄ., ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἄ., ὁ πρόγονος, (ὁ (π ρ ο γ ο ν ὁ ς)).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς...

probabilis, e, (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratīo, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, id. prodo.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria prodita

est εἶδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωήν.

productus, id. prodūco.

proelium, ii, οὐ., (σμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία.

profectus, id. proficiscor.

professus, id. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ profectūrus = μέλλων νὰ πορευθῆ) Hn 2, 3. id. proficiscor.

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι. Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.

pro-fūgīo, 3. (προφεύγω). 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος.

progressus, ūs, ἄ., πρόοδος, προκοπή.

pro-hibeo (pro-hābeo), hūi, hītum, 2. ἀπείργω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτηρίου: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρυσιν).

- pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
- pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
1. propāgo, 1. διαδίδω, (μεταφύτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
2. propāgo, gīnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον, (στέμμα οἰκογενειακόν).
- propatūlum, i, οὐ. (κυρ. μέρος ἐκτιθέμενον εἰς τὰ ὄμματα πάντων), προαύλιον, αὐλή.
- propērē, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.
- propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχωρος.
- proprius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.
- pro-rōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.
- propositum, i, οὐ., (τὸ προκειμένον), σκοπός.
- propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.), ἔνεκα, διὰ + αἰτ.
- pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐξορμῶ). 2) tanta vis morbi propit τσαύτη ὄρμη τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τσαύτης ὄρμῆς ἐπέπεσεν (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.
- pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
- prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19, 3.
- prosperitas valetudinis ἀκμή εὐρωστίας, καλή (ἄκρα) ὑγεία.
- pro-spicio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.
- pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὥς, καθάπερ.
- provīdēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
- provincia, ae, ἐπαρχία.
- proximus, ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11, 4. 2) προσεχῆς Hn 3, 2.
- prudētia, ae, εὐφυΐα, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνασμα Hn 11,7.
- publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.
- publicō, ἐπίρρ., (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3, 1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμόν τοῦ δημοσίου. A 2, 4, 3, 1.
- publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
- puer, ĕri, ἄ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς» γκαρσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5.
- puerilis, e, παιδικός.
- pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- puerulus, i, ἄ., μικρὸν παιδίον.
- pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
- pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
- pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. ([βλαστάνω] φ ο υ ν τ ὶ -
ν ω ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δέν-
δρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) δια-
δίδομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, θ. πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται v i ā ἢ
p a r t e δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὅπουδήποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11, 2. 2) quaero ab aliquo
ἔρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά
τινος.

quaesīvī, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιό-
τητος ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἄ., ταμίης.

quam, ἐπίρρ., ἢ (μετὰ τὰ συγκριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ
ἠδύναντο A 1,3. 2) aliud acroā-
ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἐ-
κτός) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα
ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ
ὑπερθετικῶν: quam plurimas...
serpentes ὡς πλείστους... ὄφεις,
ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους
Hn 10, 4.

quamdiu, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον)
Hn 5, 4. 13, 3. A 3, 2. 2) (ὁ)πό-
σον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ., εἰ καί. 2) ἀλλ'
ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A 16,2.
20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἔάν.

quanto, ὄσω. tanto-quanto το-
σοῦτῳ—ὄσω, τοσοῦτον—ὄσον.

quantum, οὐσ., οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19, 1.

quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἡλί-
κος) πόσον μέγας Hn 5, 4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὅ, ἔνεκα, ὅθεν.

'Ἄλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κε-
χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā-re=ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm
1,2.

quemlibet, αἰτ., τοῦ quilibet, ὁ ἰδέ.

quēo, quīvī, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναιμι.

querimonīa, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

qui, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἡ, ὁ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4.
7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.
2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3.
16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. qui = et is ἢ sed
is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

igitur, cuius=huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui = ut is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. β) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ: qui = ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας: qui = cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ., γε, τῇ ἀληθείᾳ, μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A 14,1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinque(n)s, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A 17,1. 18,3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīni, ἰδ. quaeo.

quō ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὁποῖον μέρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: quo magis Hn 10,2.

quod, σύνδ., ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi ἐὰν δὲ μή.

quodam - mōdo ἐπίρρ., τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot anni=ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ., ὁσάκις καί, ὁποσάκις καί, ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis (λογαριασμός) 2). σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.

ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cīpio (re καὶ cāpio), cēpi,

ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me ἐπανερχομαι Hn 11, 2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.

re-cūso (re καὶ causa=δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἡρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεισεν ἦτο νὰ μή . . .

reddidi, id. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5.

3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.

red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλιῶσιν) ἐπανερχομαι, οὐδέποτε συμφιλιῶμαι (τ.ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, id. redeo.

redītus, ūs, ἄ., (ἐπάνοδος). 2) πρόσοδος, ἔσοδος, εἰσόδημα.

re-fēro, rettūli, relātum, referre me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-ficiō (re καὶ faciō), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20,3.

regnum, ī, οὐ., βασιλείον.

relictum, id. relinquo.

religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς

περισκέψεως (σταθμῆσεως).

relinquo, līqui, lictum, 3. καταλείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ιστορῶ (= memoriae prodo [id. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.

reliqui, ōrum, ἄ., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. reliqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil reliqui facio, id. facio.

reliquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. id. facio A 21, 5.

remediūm, īi, οὐ., φάρμακον, (γιατρικό).

re-mīgro, 1. ἐπανερχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, id. removeo.

re-mōnēo, mōni, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδὼν ποιῶμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.

re-nōno, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntio, 1. ἀναγγέλλω.

reor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι.

repentē, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσδοκῆτως.

repentinus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.

re-pērio, reppēri, repertum, 4. ἀνεύρισκω Hn 11,3. 2) εὐρίσκω C 3,2. causam bellandi εὐρίσκω

- αίτιαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
 repero, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2) βα-
 δίζω ἔρων (ἀντίθετον εο).
 re-rōno, 3. καταθέτω (ὡς περισ-
 σευμα).
 reppēri, ἰδ. reperio.
 re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 χω, (σταματῶ τι).
 requīro (re-quaero), quisīvi, qui-
 situm, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρί τινος πράγματος).
 rēs, rēi, I. πρᾶγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως
 C 2, 3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3. 2)
 πράγματα, συνθήκαι, σχέσεις Hn
 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
 C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις
 (ἐργολαβία) A 6,3. 5) πληθ. res
 τὰ χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10,1.
 res familiaris, ἰδ. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13,1. ἰδ.
 utor. 7) res domestīcae οἰκιακαὶ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δ' ἦν παρακαλεῖ-
 ται τις. II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6.
 C 3, 4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3, 3 res gestae πρά-
 ξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res
 maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecae,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publica (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.
 re publicā), τὸ κοινόν, ἢ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A
 3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6,1. ἰδ. versor.
 re-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μαθάνω.
 re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
 λάττω) ἐμαυτὸν (ἐν ζωῇ).
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
 σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
 ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μὴ...
 re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
 tur εἰς ἐμὲ ἀποκρίσις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.
 responsum, i, οὖ., ἀποκρίσις, ἀ-
 πάντησις.
 restīti, ἰδ. resisto.
 re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (κερδίζω ἐκ νέου).
 re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit... neque sibi diutus vitam
 esse retinendam ἐνόησεν (ἀντε-
 λήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὤφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3)
 (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
 rettūli, ἰδ. refero.
 revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

revoco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (ἀ' ὕπιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἀ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὑπατον ἀξίωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ schofet).

rīsus, ūs, ἀ., γέλως, καγχασμός. robustus (δρύινος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἐβλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἵτησις) μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός).

rogo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἐρωτῶ» = παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15, 1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrificio, 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.

sāl, sālis, ἀ., (ἅλας). 1) καλαισθησία (γ ο ὕ σ τ ο), κομψότης.

saltus, ūs, ἀ., ὄρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενόν (πέρασμα), πέρασμα, στε-

ναὶ διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία, 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancio, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερω) συνδέω, συνάπτω (ἐτι στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἱερός, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὐ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρύγανα.

satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος) νά . . .

satis-facio, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα). 2) μετ' αἵτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν ὅτι...

saucius, τετρωμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re] licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι. δηλαδή.

scio, scivi καὶ scii, scitum, 4. γινώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω. aliquid de pace scriptum est περὶ

- τῆς εἰρήνης ἐγγράφη τι (τὸ περιε-
 μενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς
 τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo
 alicui ἢ ad aliquem γράφω τινί,
 ἢ πρὸς τινα.
- scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
 sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτοῦς,
 ἑαυτάς κ.λπ.
- secum = cum se, μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ'
 ἑαυτῶν κ.λπ.
- secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι),
 δεύτερος. 2) εὖνους. secundā for-
 tūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς
 συνθήκας, εὐτυχῶς.
- secūtus, ἰδ. sequor.
- sed, σύνδ., ἀλλά.
- se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
- se-grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀπο-
 κλείω.
- se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi,
 nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.
- semel, ἐπίρρ. ἀριθμ., ἅπαξ (μὶ ἄ
 φ ο ρ ἄ).
- semper, ἐπίρρ., ἀεί, πάντοτε.
- senātus, ūs, ἄ., σύγκλητος. 2) ἢ
 ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn
 7,6. senatus populusque Ro-
 manus ἢ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις,
 τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἢ βουλευ-
 τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς
 Ῥώμης).
- senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἢ
 summa senectus βαθύτατον γῆ-
 ρας.
- senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is),
 γέρων, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
- C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior
 γέρων πως C 3,2.
- sēni, dot. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
 sēni, sēnae, sēna, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2,6.
 sensi, ἰδ. sentio.
- sententiā, ae, γνώμη. 2) sen-
 tentiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν,
 ἐπιτυχῶς).
- sentio, sensi, sensum, 4. αἰσθά-
 νομαι A 21, 4. 2) ἀντιλαμβάνομαι,
 ἐννοῶ Hn 2,2.
- separātim, ἐπίρρ., ἰδίᾳ (χωριστά).
- sepēlio, pelivi, pultum, 4. θάπτω,
 ἐνταφιάζω.
- septem, ἑπτὰ.
- septuagesimus, ἑβδομηκοστός.
- septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.
- sepultus, ἰδ. sepelio.
- sēque (se καὶ -que = et se) Hn
 11,7.
- sēquor, secūtus sum, sēqui, 3.
 ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
 ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
 συνεκστρατεύω μετὰ τινος. ali-
 quem in provinciam (ὡς βοη-
 θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
 ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς
 ἐπαρχίας.
- sermo, ōnis, ἄ., (ὀμιλία, λόγος).
 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἐλ-
 ληνικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.
- serpens, ntis (ἐνν. bestia), ὄ-
 φις, (γεν. πληθ. serpentium).
- servio, ūvi, ūtum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπη-
 ρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρε-
 τῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν τὴν

προσοχήν μου εἰς..., ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὄλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.

servulus, ἰ, ἄ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ἰι, ἄ., (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, δὺο καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = 2 1/2 ἄσσάρια). Σηστέρτιος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἄσσαριων ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἰι, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centēna milia sestertium (= sestertiorum) μετὰ ἀριθμ. πολλαπλασιαστικοῦ ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέρτιοι, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centie(n)s (=δοθέντος ὅτι sestertium = 100.000, in sestertio centie(n)s εἶναι 100.000 σηστ. × 100 ἦτοι 10.000.000 σηστ.) περ. 2.500.000 δρχ., in sestertio vicie(n)s (εἶναι 100.000 σηστ. × 20 ἦτοι 2.000.000 σηστ.) περ. 500.000 δρχ. Ἴδὲ in γ)

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ., ἤττον.

neque eo setius οὐδὲν ἤττον ὁμως. sevērē, ἐπίρρ., αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἑξήκοντα.

si, σύνδ., εἰ, ἐάν, ἄν.

sic, ἐπίρρ., οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὡδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4.3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... A 6,4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, ἰ, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης. silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκο).

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ., ὁμοῦ Hn 6, 4, 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι [καμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμοιοῦσας, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις.

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singularis, e, (μόνος). 2) ἐξάιρετος, διαφέρων πάντων.

singuli, ae, a, ἕκαστος, in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστῳ, κατὰ κεφαλὴν.

socer, eri, ἄ., πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-

αποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.
 solūtus, ἰδ. soleo.
 soll-ers, rtis, (sollus [= totus]
 καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ., μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
 τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν νε-
 ῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
 (ἄ ν ο ἰ γ ω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλήρος C 2,1. non pro
 sortis necessitudine οὐχὶ συμφώ-
 νως πρὸς τὸν στενὸν δεσμὸν (τὴν
 ὑπηρεσιακὴν σχέσιν), τὸν ὁποῖον ὁ
 κλήρος εἶχεν ὀρίσει (μεταξὺ των).
 sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specīmen, mīnis, οὐ., (δεῦγμα). 2)
 ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārat = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς σκο-
 ποὶ A 6,5.
 splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπρεπῆ παράστασιν ἔχων.
 sponsālīa, ium, οὐ., πληθ. μνηστεία,
 ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2)
 ἀποφασίζω.
 stipendīum, ii, οὐ., (φόρος) ἐκ τοῦ
 stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
 ρανος] καὶ pendo]=τίνω, πληρώ
 νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη

γενεαλογικὴ καταγωγή, γένος, γε-
 νεά.
 sto, stēti, stātum, 1. ἔστηκα. pa-
 ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
 stat + ἀπρμφ.=ἔχω στερερὰν ἀπό-
 φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2)
 προθυμοποιῶμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
 παθῶ (κοιτάζω νά...).
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterārum σπουδάζων περὶ
 τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμα-
 τῶν, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studiūm, ii, οὐ., σπουδῆ, ζῆλος A
 1,4. 2) studia principum αἱ τά-
 σεῖς (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
 ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικά πάθη
 τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3)
 (πληθ.) ἢ μετὰ μεγάλης θελήσεως
 διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ
 νοῦ. studia litterārum ἢ περὶ
 τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
 σπουδῆ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
 (ἀτόμου τινός) A 2,2.
 stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
 suavitas, ātis (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis ἡδύτης
 (γλυκύτης) τοῦ λόγου καὶ τῆς φω-
 νῆς (τοῦ τόνου τῆς φωνῆς) A 1,3.
 πρβλ., τὸ γαλλ. diction.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.
 sub-igo (sub καὶ āgo), ēgi, actum,
 3. ὑποτάσσω.

subīlō, ἐπίρ., αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως.
 sub-lēno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) κα-
 θιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.
 sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συν-
 υπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν
 καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγο-
 ρου, «κλητῆρ ἐπιγράφομαι».
 sub-texo, χῆι, χtum; 3. (συν-
 υφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμ-
 βάλλω.
 sub-urbānus, προάστειος, πλησίον
 τῆς πόλεως (Ῥώμης) κείμενος.
 suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρ-
 χομαι) 2) alicui διαδέχομαι (τινα)
 ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.
 suc-cumbo, cubūi, cubitum, 3.
 (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδί-
 δω, ὑποκύπτω, succumbente pat-
 riā=si succumbēret patria ἐάν
 ἡ πατρίς ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθελεν
 ὑποκύψει).
 suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπι-
 κατασταθεῖς, ὁ ἐπικατάστατος, ὁ
 εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου ἐκλεγείς.
 sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς,
 ἑαυτῶν κ.λπ.
 sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
 aptissimus προσαρμόζομαι τινι,
 (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui
 iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρε-
 στότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
 βολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum
 in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
 [ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου),
 ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat
 viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο

εἴκοσι χιλιάδων (ἀνήρχετο, συν-
 εποσοῦτο εἰς...). sum adversus
 aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπα-
 λός) τινος. sum in amicitia cum
 aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
 διαβιῶ) πρὸς τινά. sum eādem
 mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν
 αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
 διαθέσεις. sunt in suā potestate
 εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι
 αὐτεξούσιοι). sum optimarum
 partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ
 κόμματος. continentis est εἶναι
 (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum
 continentiae εἶναι σημεῖον οἰ-
 κονομίας (προδίδει οἰκονομίαν).
 est signum diligentiae εἶναι ση-
 μεῖον ἐπιμεμηλεμένης φιλοπονίας.
 aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι
 τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπό-
 δεῖξιν). reliquum est ut... ὑπόλοι-
 πον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...
 summa -ae, (τὸ ὄλον). 2) summa
 imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1.3)
 κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3.
 summus καὶ supremus (ὑπερβ.)
 ἀνώτατος, ὑπάτος. summas (am-
 phōras) opērit καλύπτει τὴν ἐπι-
 φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφο-
 ρέων.
 sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.
 sumpsī, ἰδ. sumo.
 sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδά-
 πανος, πολυέξοδος, σπάταλος A
 13, 5. πολυδάπανος, πολυτελής
 A 14,3.

sumptus, ūs, ἄ., δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευὰς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλα κ.λπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἄ. καὶ θ., ἴus οὐ. (γεν. iōris συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1, 4. Hn 4,4.2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hm 1, 2. Hn 1,2.

superō, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω, classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ., ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cipio (sub[=su(b)s] καὶ cāpio). cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ (ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspiciō, ōnis, ὑποψία.

sus-tīneo (sub [=su(b)s] καὶ tenēo), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὀρμὴν τῶν πολεμίων.

sustūli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ., sui, ōrum ἄ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17, 2. 20,1.

T

tabellariūs, ii, ἄ., κῆρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολύ.

tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ὥσπερ, ὥσει). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2. (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

tectum, i, ού., (στέγη). 2) οἶκος, οἰκημα.

temēre, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογίστως), nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως... A 20, 2. (ιδ. intercedo).

templum, i, ού., ναός.

temporibus, ιδ. tempus.

tempus, ὄρις, ού., χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22, 2.

tenēo, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ῥήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 15,2.

tenesmos (ἀντι tenesmus), i, ἀ., κωλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τεινεσμός» (τάνυμα).

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1, 2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2, 4.

terni, ae, a, ἀνά τρεῖς, τρεῖς. ter-na milia ἐνν. sestertium (= 3.000 σηστέρτιοι).

terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.

terror, ὄρις, ἀ., τρόμος.

tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην φοράν).

tertius, τρίτος.

testamentum, i, ού., διαθήκη.

testimoniū, ii, ού., τεκμήριον, ἀπόδειξις.

testis, is, ἀ., μάρτυς.

timor, ὄρις, ἀ., φόβος.

tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἶρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.

totus (γεν. totius, δοτ. toti), ὅλος, ὀλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνά τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπειᾶς) τοῖς πολεμίοις τὰ ὄπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.

trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω.

traduxi, ιδ. traduco.

traieci, ιδ. traicio.

trā-icīo (πρόφερε trajīcio) iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίσση) καθησύχασαν (ἡρέμησαν, κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἐγένινεν ἡσυχία.

trans-ēo, ire, διαβαίνω, διαπερῶ.
 transii, id. transeo.
 transitus, ūs, ἀ., δίοδος.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 tribūnus, i, ἀ., (φύλαρχος). tri-
 bunus militum χιλιάρχος. Ἐκά-
 στη λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτρο-
 πῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tri-
 bunus plebēi (γεν. τοῦ plebes)
 δήμαρχος.
 tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2)
 litteris (δοτ.) nonnihl temporis
 ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρό-
 νον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου).
 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4)
 cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tri-
 buor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον
 ὅτι ἀπεδίδοτο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀ-
 ποδοθῆ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προ-
 ἦρχετο ἐκ... A 6,5.
 triidūm, i, οὐ., τριήμερον.
 triennium, ii, οὐ., τριετία.
 triginta, τριάκοντα.
 triticum, i, οὐ., σῖτος.
 triumphus, i, ἀ., θρίαμβος. Ὁ θρία-
 μβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν
 τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφί-
 ζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῶ ἐπι-
 στρέφοντι νικητῆ καὶ τροπαιούχῳ
 στρατηγῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
 λεγεῶνων εἰσῆρχετο ἐν πομπῇ εἰς
 τὴν Ῥώμην καὶ ἀνῆρχετο εἰς τὸν
 ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.
 tuēor, tuitus ἢ tūtus sum, 2.
 ἀποθ. (προσβλέπω). 2) φυλάττω.
 valetudinem (προ) φυλάττω (δια-

τηρῶ) τὴν ὑγείαν μου.
 tuli, id. fero.
 tum, ἐπίρρ., τότε tum quoque καὶ
 τότε (ἀκόμη).
 tumultus, ūs, ἀ., (ταραχῆ). 2) (αἰ-
 φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἔνθα Hm 1,2.
 Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον.,
 ὡς, εὐθύς ὡς Hn 8,2. 11,2.
 ullus, (γεν. ullius, δοτ. ulli), (προ-
 ηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς.
 ultimus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου
 ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος
 A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον
 ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.
 umquam, (προηγουμένης ἀρνήσε-
 ως) ποτέ, οὐδέποτε.
 undē, ἐπίρρ., ὅθεν, ὀπόθεν.
 undique, ἐπίρρ., πανταχόθεν.
 universus (ἐκ τοῦ unus+μτχ.
 versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ.
 πάντες, σύμπαντες ('ὁ δῆμος', 'τὸ
 πλῆθος').
 unus (γεν. unius, δοτ. unī), εἷς
 Hn 12,1. 2) εἷς, μόνος Hn 1,2
 (ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἷς,
 ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς
 Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.
 urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ῥώμης).
 urbs, urbis, πόλις. 2) = Ῥώμη Hn
 5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἄστν
 = Ἀθῆναι. Πόλις = Κων/νούπο-
 λις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος).
 usque, ἐπίρρ., (διηνεκῶς). 2) μετ

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἔρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3.

usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος. usūs, ūs, ἄ., χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usus benivolentiaque (ιδ. benevolentia) A 20, 5. 3) ūsū (ἀφαιρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἢ (ἐὰν τὸ usū ληφθῆ ὡς δοτ. πτώσεως=usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ=fieri solet (εἶωθε γίγνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουν) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16, 4. usus (sum), ιδ. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρρηθιτικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1,1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς — ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου : ὡς, εὐθὺς ὡς (συνήθ. μετὰ προκμ. ὀριστ.) Hn 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας κ.λπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hm 1, 4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2. 21, 3. 5. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrius).

uterque, utrāque, utrumque (ἐν γεν. utriusque, δοτ. utrique) ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν : Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utrique (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκωνται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια. ūtor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ. χρῶμαι. aliquo doctōre χρῶμαι τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14,2.

utpōte. (ὡς δυνατὸν [ἐστίν]). 2) ἄτε + μετοχῆ.

utrius, ιδ. uter.

utrobique, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἤ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vālĕo, lūi, —, 2. (ὕγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2.

3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) A 5,3. valetūdo, dīnis, κατὰστασις ὑγείας, (εὐρωστία), ὑγεία A 21, 5. 2) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὖ., (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὖ., (ἀρχαιοτ. vasum, ὄθεν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίση. vasa, orum, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἄ., μάντις, προφήτης.

-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἤ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὖ., πρόσοδος, nova vectigalia νέαι πρόσοδοι Hn 7,5.

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.

vĕl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ἤ. vel—vel ἤ—ἤ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo. vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem πρ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὖ., ἰστίον (τῶν πλοίων). velut, ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ, καθάπερ. venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος. venĕnum, i, οὖ., δηλητήριον, ἴος. veniō, vĕni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησιν τινος, ἀντιτάσσομαί τινι (ἐχθρικῶς). 3) venit usu, ἰδ. usus. venter, tris, ἄ., γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία). ventus, i, ἄ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός. verbum, i, οὖ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verĕor, veritus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητα τινος. 4) aliquem σέβομαί τινα A 15, 1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διαγῶ, διατρίβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ.ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον (χρηματικόν). versuram facere

νέον δάνειον δανείζομαι ἰδ. καὶ facio.
versus, ūs, ἄ., (ἀδλαξ). 2) στίχος,
ποίησις.

verto, rti, rsum, 3. στρέφω, ver-
to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
ρος τῶν πολεμίων, ἕνα φύγω, τρέ-
πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθής. si verum est ut,
ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονός ὅτι...

veto, tūi, tītum, 1. (κωλύω). 2)
vetor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
ἀπαγορεύεται εἰς ἐμέ νά...

vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
τία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.

via, ae, ὁδός.

vicesīmus, εἰκοστός.

vicīens, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.

vicissem, ἰδ. vinco.

victus, ἰδ. vinco.

vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,
παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
4. 2) μετ' ἀρνήσεως=δὲν γνωρίζω
Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-
detur potuisse φαίνεται ὅτι ἤ-
θελε δυνηθῆ, φαίνεται ὅτι θὰ ἤ-
δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι.
(π ε ρ ν ὦ γ ι ἄ...) Hm 1,2. 2,5.
C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις.

vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἄ., ἀνὴρ. 2) πληθ. στρα-
τιῶται, ἄνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος, virgo fi-
lia νεαρὰ παρθένος.

virtus, ūtis (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ'
ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐ-
γένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα
αὐτοῦ). 2) virtus bellīca ἀρετὴ
πολεμικὴ, ἀνδρεία Hm 1,4. Hn 1,1.
3) δραστηριότης, ἰκανότης Hn 1,2.
4) ἀρετὴ, χαρακτήρ, ἀξιοπρέπεια
Hm 1,5.— Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε
γενναῖα πράξεις, τὰ ἥρωικά ἔργα,
τὸ ἔνδοξον παρελθόν Hn 12, 5. 2)
ἀτομικὴ ἀξία C 2, 4.

vis, αἰτ. vim, ἄφ. vi. Πληθ. vires
virīum, virībus, κ.λπ. (βία). 2)
ὄρμη Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης
A 21,3. 4) ἔφοδος, προσβολή Hn
3,2.

visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ἰδ.
videor).

visus, ūs, ἄ., θέαμα.

vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τῆ)
βίος, ζωή.

vitīum, īi, οὐ., (κακία). 2) σφάλ-
μα, λάθος, ἀμάρτημα.

vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.

vīvo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
afluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθό-
νοις). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ
τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.

vīvus, ζωός, ζωντανός. 2) = vi-
vens. Hannibale vivo = Hanni-
bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος.
ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.
vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix

credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦ-
το) μόλις δύναται νὰ εἶναι πι-
στευτόν, ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἤ-
θελέ τις πιστεύσει.

vixī, ἰδ. vīno.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκα-
λῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ρίζ. Fel.—ἔθεν ἔλδομαι),
vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-
θυμῶ. 2) καθορίζω A 19, 1.

volūmen, mīnis, οὐ., (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1.
3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅ-
λου) A 16, 3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προ-
αίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος
τῆς φωνῆς.

vulgus, i, οὐ., (ὄχλος). 2) πλῆθος
τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος) ἰδ. edo.

vultus, ūs, ἄ., (σχῆμα προσώπου).

2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Είσαγωγή	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	10 - 27
α) Hamilcar	»	10 - 11
β) Hannibal	»	12 - 18
γ) Cato	»	19 - 20
δ) Atticus	»	20 - 27
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	»	28 - 61
α) Άμίλκας	»	28 - 31
β) Άννίβας	»	31 - 43
γ) Κάτων	»	43 - 47
δ) Άττικός	»	47 - 61
4. Πίναξ ιστορικός και γεωγραφικός	»	62 - 72
5. Λεξιλόγιον	»	73-136

REFLECTIONS

1. Introduction
2. Theoretical Framework
3. Methodology
4. Data Collection and Analysis
5. Results
6. Discussion
7. Conclusion

Διορθωτής τυπ. δοκιμίων: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ
(Άπ. Δ.Σ. 2823/30-4-71)

ΕΚΔΟΣΙΣ Κ', 1972 (V) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 117.000 – ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2247/15 - 4 - 1972

Έκτύπωσης: Κ.ΚΟΝΤΟΓΟΝΗΣ - Α.ΜΑΛΙΚΟΥΤΗΣ – Βιβλιοδεσία: ΑΦΟΙ Γ.ΡΟΔΗ.

